

No. 37745

**Mexico
and
Netherlands**

Agreement on promotion, encouragement and reciprocal protection of investments between the United Mexican States and the Kingdom of the Netherlands (with protocol and schedule). Mexico City, 13 May 1998

Entry into force: *1 October 1999, in accordance with article 13*

Authentic texts: *Dutch, English and Spanish*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Mexico, 21 September 2001*

**Mexique
et
Pays-Bas**

Accord relatif à la promotion, à l'encouragement et à la protection réciproque des investissements entre les États-Unis du Mexique et le Royaume des Pays-Bas (avec protocole et annexe). Mexico, 13 mai 1998

Entrée en vigueur : *1er octobre 1999, conformément à l'article 13*

Textes authentiques : *néerlandais, anglais et espagnol*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Mexique, 21 septembre 2001*

[DUTCH TEXT — TEXTE NÉERLANDAIS]

**VERDRAG TUSSEN DE VERENIGDE MEXICAANSE STATEN EN HET KONINKRIJK
DER NEDERLANDEN INZAKE DE BEVORDERING, DE AANMOEDIGING EN DE
WEDERZIJDSE BESCHERMING
VAN INVESTERINGEN**

De Verenigde Mexicaanse Staten
en
het Koninkrijk der Nederlanden;

hierna te noemen de "Verdragsluitende Partijen";

Geleid door de wens de van oudsher bestaande vriendschapsbanden tussen hun landen te versterken en de economische betrekkingen tussen hen uit te breiden en te intensiveren, met name wat betreft investeringen door de onderdanen van de ene Verdragsluitende Partij op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Partij,

In het besef dat overeenstemming omtrent de aan dergelijke investeringen toe te kennen behandeling het kapitaalverkeer en de overdracht van technologie tussen, alsmede de economische ontwikkeling van de Verdragsluitende Partijen zal stimuleren, en dat een eerlijke en rechtvaardige behandeling van investeringen wenselijk is,

Zijn het volgende overeengekomen:

Artikel 1
Begripsomschrijvingen

Voor de toepassing van dit Verdrag:

1. Wordt onder de term **Aanvesteringen@** verstaan alle soorten vennogensbestanddelen en in het bijzonder, doch niet uitsluitend:

- a) roerende en onroerende zaken die zijn verworven in het vooruitzicht van of worden aangewend met het oog op economische voordelen of zakelijke doeleinden, alsmede andere zakelijke rechten met betrekking tot die roerende en onroerende zaken;
- b) rechten ontleend aan aandelen, obligaties en andere soorten belangen in ondernemingen en joint ventures;
- c) aanspraken op geld, op andere vermogensbestanddelen of op iedere prestatie die economische waarde heeft, met uitzondering van:
 - i) aanspraken op geld die uitsluitend voortvloeien uit commerciële contracten voor de verkoop van goederen of diensten;
 - ii) kredietverstrekking in verband met een commerciële transactie, zoals handelsfinanciering;
 - iii) kredieten met een looptijd van minder dan drie jaar,

van een onderdaan op het grondgebied van de ene Verdragsluitende Partij op een onderdaan op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Partij. De uitzondering betreffende kredieten met een looptijd van minder dan drie jaar is echter niet van toepassing op kredieten die zijn verstrekt door een onderdaan van de ene Verdragsluitende Partij aan een rechtspersoon van de andere Verdragsluitende Partij die eigendom is van of onder al dan niet rechtstreeks toezicht staat van genoemde onderdaan;

- d) rechten op het gebied van de intellectuele eigendom, technische werkwijzen, goodwill en knowhow;
 - e) rechten ontleend aan een concessie;
2. Wordt een betalingsverplichting van of het verstrekken van een krediet aan een Verdragsluitende Partij of een staatsonderneming niet als investering beschouwd;
3. Omvat de term *Aonderdanen@* met betrekking tot elk van de Verdragsluitende Partijen:
- a) natuurlijke personen die de nationaliteit van die Verdragsluitende Partij hebben;
 - b) rechtspersonen die zijn opgericht krachtens het recht van die Verdragsluitende Partij;
 - c) rechtspersonen die zijn opgericht krachtens het recht van de andere Verdragsluitende Partij, maar die onder al dan niet rechtstreeks toezicht staan van natuurlijke personen zoals omschreven onder a. of van rechtspersonen zoals omschreven onder b.;
4. Omvat de term *Agrondgebied@* mede alle aan de territoriale zee grenzende gebieden die, krachtens het recht van de betrokken Staat en overeenkomstig het internationale recht, tot de exclusieve economische zone of het continentaal plat van de betrokken Staat behoren, en waarin deze rechtsmacht of soevereine rechten uitoefent.

Artikel 2

Investeringsbevordering

Met het oog op een wezenlijke toename van bilaterale investeringsstromen.

1. Bevordert elke Verdragsluitende Partij, binnen het kader van haar wetten en voorschriften, de economische samenwerking door middel van de bescherming op haar grondgebied van investeringen van onderdanen van de andere Verdragsluitende Partij. Met inachtneming van het recht van elke Verdragsluitende Partij de door haar wetten of voorschriften verleende bevoegdheden uit te oefenen, staat elke Verdragsluitende Partij dergelijke investeringen toe.

2. Kunnen de Verdragsluitende Partijen investeringsbevorderingsdocumenten opstellen en elkaar gedetailleerde informatie verstrekken over:

- a) investeringsmogelijkheden;
- b) de wetten, voorschriften of bepalingen die direct of indirect van invloed zijn op buitenlandse investeringen, zoals onder andere wisselkoersstelsels en fiscale regimes; en
- c) statistieken van buitenlandse investeringen

op hun respectieve grondgebieden.

Artikel 3

Behandeling

1. Elke Verdragsluitende Partij waarborgt een eerlijke en rechtvaardige behandeling van de investeringen van onderdanen van de andere Verdragsluitende Partij en belemmert niet, door ongerechtvaardigde of discriminatoire maatregelen, de werking, het beheer, de instandhouding, het gebruik, het genot of de vervreemding daarvan door deze onderdanen. Elke Verdragsluitende Partij kent aan die investeringen volledige zekerheid en bescherming toe.

2. In het bijzonder kent elke Verdragsluitende Partij aan die investeringen een behandeling toe, die in ieder geval niet minder gunstig is dan die welke in relevante, soortgelijke omstandigheden wordt toegekend aan investeringen van haar eigen onderdanen of aan investeringen van onderdanen van een derde Staat, naar gelang van wat het gunstigst is voor de betrokken onderdaan.

3. Indien een Verdragsluitende Partij onderdanen van een derde Staat bijzondere voordelen heeft toegekend:

- a) uit hoofde van overeenkomsten tot oprichting van vrijhandelszones, douane-unies, economischè unies, monetaire unies of soortgelijke instellingen;
- b) op grond van interim-overeenkomsten die tot zodanige unies of instellingen leiden;
- c) krachtens een verdrag ter vermijding van dubbele belasting; of,
- d) op basis van wederkerigheid met betrekking tot belastingheffing;

is die Verdragsluitende Partij niet verplicht die voordelen toe te kennen aan onderdanen van de andere Verdragsluitende Partij.

4. Elke Verdragsluitende Partij komt alle schriftelijk overeengekomen verplichtingen na die zij op zich heeft genomen met betrekking tot de behandeling van investeringen op haar grondgebied door onderdanen van de andere Verdragsluitende Partij. Geschillen die uit die verplichtingen voortvloeien worden beslecht overeenkomstig de voorwaarden van de contracten die aan deze verplichtingen ten grondslag liggen.

5. Indien naast dit Verdrag de wettelijke bepalingen van één van beide

Verdragsluitende Partijen of verplichtingen krachtens internationaal recht die thans tussen de Verdragsluitende Partijen bestaan of op een later tijdstip onderling worden aangegaan, een algemene of bijzondere regeling bevatten op grond waarvan investeringen door onderdanen van de andere Verdragsluitende Partij aanspraak kunnen maken op een behandeling die gunstiger is dan in dit Verdrag is voorzien, heeft een dergelijke regeling, in zoverre zij gunstiger is, voorrang boven dit Verdrag.

Artikel 4

Overmakingen

1. De Verdragsluitende Partijen waarborgen het recht dat betalingen die verband houden met een investering kunnen worden overgemaakt. De overmakingen geschieden in vrij inwisselbare valuta, zonder beperking of vertraging. Deze overmakingen omvatten in het bijzonder, doch niet uitsluitend:

- a) winsten, interesten, dividenden en andere lopende inkomsten;
- b) gelden nodig voor de werking of het uitbreiden van een investering;
- c) bijkomende gelden nodig voor de ontwikkeling van een investering;
- d) gelden voor de terugbetaling van leningen;
- e) royaltys of honoraria;
- f) inkomsten uit arbeid van natuurlijke personen;
- g) de opbrengst van de verkoop of liquidatie van de investering;
- h) betalingen uit hoofde van artikel 6.

2. Niettegenstaande het eerste lid kan een Verdragsluitende Partij een overmaking uitstellen of voorkomen door het billijk, op non-discriminatoire wijze en te goeder trouw toepassen van maatregelen:

- a) om de rechten van crediteuren te beschermen,
- b) die verband houden met of de nakoming waarborgen van wetten en voorschriften:
 - i) inzake de uitgifte van en de handel in effecten, termijncontracten en afgeleide producten,
 - ii) inzake rapporten of verslagen van overmakingen, of
- c) in verband met misdrijven en rechterlijke bevelen of uitspraken in administratieve en scheidsrechterlijke procedures.

Dergelijke maatregelen en de toepassing daarvan mogen echter niet worden aangewend als een middel om zich te onttrekken aan de verbintenissen of verplichtingen van de Verdragsluitende Partij uit hoofde van het Verdrag.

Artikel 5

Onteigening en schadeloosstelling

1. Geen der Verdragsluitende Partijen neemt maatregelen waardoor direct of indirect aan onderdanen van de andere Verdragsluitende Partij hun investeringen worden ontnomen, tenzij:

- a) de maatregelen worden genomen in het algemeen belang en met inachtneming van een behoorlijke rechtsgang,

- b) de maatregelen niet discriminatoir zijn, en
- c) een schadeloosstelling wordt betaald conform het tweede tot en met het vierde lid van dit artikel.

2. De schadeloosstelling dient gelijk te zijn aan de redelijke marktwaarde of, indien er geen redelijke marktwaarde is, aan de werkelijke waarde van de onteigende investering onmiddellijk voordat de onteigening plaatsvond. In deze schadeloosstelling mag een wijziging in de waarde vanwege het feit dat de voorgenomen onteigening voordien bekend is geworden, niet zijn verdisconteerd. De criteria voor de waardering zijn onder andere de waarde van de onderneming als geheel, de waarde van de activa inclusief de aangegeven fiscale waarde van lichamelijke zaken, en andere criteria, indien opportuun, om de redelijke marktwaarde te bepalen.

3. De schadeloosstelling dient onverwijld te worden betaald en volledig realiseerbaar te zijn.

4. Het op de datum van betaling betaalde bedrag dient niet lager te zijn dan wanneer het bedrag van de verschuldigde schadeloosstelling op de datum van de onteigening zou zijn geconverteerd in een converteerbare valuta op de internationale financiële markt, en deze valuta tegen de op de dag van de waardering geldende marktwisselkoers zou zijn geconverteerd, vermeerderd met de rente die tegen een gewone commerciële rentevoet voor die valuta zou zijn gekweekt vanaf de datum van onteigening tot de datum van betaling.

Artikel 6

Schadeloosstelling voor verliezen

Aan onderdanen van de ene Verdragsluitende Partij die verliezen lijden met betrekking tot hun investeringen op het grondgebied van de andere Verdragsluitende

Partij wegens overmacht, oorlog of een ander gewapend conflict, revolutie, een nationale noodtoestand, opstand, oproer of ongeregeldheden, wordt de laatstbedoelde Verdragsluitende Partij wat restitutie, schadevergoeding, schadeloosstelling of een andere regeling betreft, geen minder gunstige behandeling toegekend dan die welke die Verdragsluitende Partij toekent aan haar eigen onderdanen of aan onderdanen van een derde Staat, naar gelang van wat het gunstigst is voor de betrokken onderdanen.

Artikel 7

Subrogatie

Indien de investeringen van een onderdaan van de ene Verdragsluitende Partij door een verzekeringsmaatschappij, geheel in particulier eigendom of onder particulier toezicht, (hierna te noemen Averzekeringsmaatschappij@) verzekerd zijn tegen niet-commerciële risico's of anderszins aanleiding geven tot de betaling van schadevergoeding ter zake van die investeringen krachtens een bij wet, voorschrift of overheidscontract ingesteld stelsel, wordt de subrogatie van de verzekeringsmaatschappij in de rechten van de bedoelde onderdaan, ingevolge de voorwaarden van deze verzekering of krachtens een andere gegeven schadeloosstelling, door de andere Verdragsluitende Partij erkend. Alleen de onderdaan of de verzekeringsmaatschappij is gerechtigd deze rechten uit te oefenen en partij te zijn bij een geschil met betrekking tot deze rechten.

Artikel 8

en een onderdaan van de andere Verdragsluitende Partij Beslechting van geschillen tussen een Verdragsluitende Partij

Wat de beslechting van geschillen tussen een Verdragsluitende Partij en een onderdaan van de andere Verdragsluitende Partij betreft, zijn de bepalingen van de Bijlage, die een integrerend deel van dit Verdrag uitmaakt, van toepassing.

Artikel 9

Toepassing

De bepalingen van dit Verdrag zijn, vanaf de datum waarop dit in werking treedt, ook van toepassing op investeringen die vóór die datum zijn gedaan.

Artikel 10

Overleg

Elk van beide Verdragsluitende Partijen kan aan de andere Partij voorstellen overleg te plegen over een aangelegenheid betreffende de uitlegging of toepassing van dit Verdrag. De andere Verdragsluitende Partij neemt dit voorstel in welwillende overweging en biedt passende gelegenheid voor een dergelijk overleg.

Artikel 11

Beslechting van geschillen tussen de Verdragsluitende Partijen

1. Enig geschil tussen de Verdragsluitende Partijen betreffende de uitlegging of de toepassing van dit Verdrag dat niet binnen een redelijke termijn langs diplomatieke weg kan worden beslecht, wordt, tenzij de Verdragsluitende Partijen anders zijn overeengekomen, op verzoek van één van beide Verdragsluitende Partijen voorgelegd aan een uit drie leden samengesteld scheidsgerecht. Elke Verdragsluitende Partij benoemt één scheidsman en de twee aldus benoemde scheidslieden benoemen te zamen een derde scheidsman, die geen onderdaan van een der Verdragsluitende Partijen is, tot hun voorzitter.

2. Indien één van beide Verdragsluitende Partijen nalaat haar scheidsman te benoemen en indien zij binnen twee maanden geen gevolg heeft gegeven aan het verzoek van de andere Verdragsluitende Partij tot deze benoeming over te gaan, kan de

laatstgenoemde Partij de president van het Internationale Gerechtshof verzoeken de noodzakelijke benoeming te verrichten.

3. Indien de beide scheidslieden niet binnen twee maanden na hun benoeming overeenstemming kunnen bereiken over de keuze van de derde scheidzman, kan elk der Verdragsluitende Partijen de President van het Internationale Gerechtshof verzoeken de noodzakelijke benoeming te verrichten.

4. Indien in de in het tweede en derde lid van dit artikel bedoelde gevallen de President van het Internationale Gerechtshof verhinderd is genoemde functie uit te oefenen, of onderdaan is van één van beide Verdragsluitende Partijen, wordt de Vice-President verzocht de noodzakelijke benoemingen te verrichten. Indien de Vice-President verhinderd is de genoemde functie uit te oefenen, of onderdaan is van één van beide Verdragsluitende Partijen, wordt het lid van het Gerechtshof dat de hoogste anciënniteit heeft, beschikbaar is en geen onderdaan is van één der Verdragsluitende Partijen, verzocht de noodzakelijke benoemingen te verrichten.

5. Het scheidsgerecht doet uitspraak op basis van eerbiediging van het recht. Alvorens uitspraak te doen, kan het scheidsgerecht in elke stand van het geding een minnelijke schikking van het geschil aan de Verdragsluitende Partijen voorstellen. De voorgaande bepalingen doen geen afbreuk aan regeling van het geschil ex aequo et bono, indien de Verdragsluitende Partijen dit overeenkomen.

6. Tenzij de Partijen anders beslissen, stelt het scheidsgerecht zijn eigen procedureregels vast.

7. Het scheidsgerecht neemt zijn beslissing bij meerderheid van stemmen. Deze beslissing is onherroepelijk en bindend voor de Verdragsluitende Partijen.

Artikel 12
Territoriale toepassing

Wat betreft het Koninkrijk der Nederlanden is dit Verdrag van toepassing op het deel van het Rijk in Europa, de Nederlandse Antillen en Aruba, tenzij anders is bepaald in de in artikel 13, eerste lid, bedoelde mededeling.

Artikel 13
Inwerkingtreding en beëindiging

1. Dit Verdrag treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand die volgt op de datum waarop de Verdragsluitende Partijen elkaar schriftelijk hebben medegedeeld dat aan hun grondwettelijk vereiste procedures is voldaan, en blijft van kracht gedurende een tijdvak van tien jaar.

2. Tenzij ten minste zes maanden voor het verstrijken van de geldigheidsduur door een van beide Verdragsluitende Partijen mededeling van beëindiging is gedaan, wordt dit Verdrag telkens stilzwijgend verlengd voor een tijdvak van tien jaar, waarbij elke Verdragsluitende Partij zich het recht voorbehoudt het Verdrag te beëindigen met inachtneming van een opzegtermijn van ten minste twaalf maanden vóór het verstrijken van de lopende termijn van geldigheid.

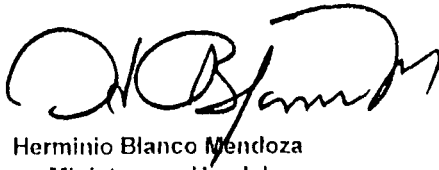
3. Ten aanzien van investeringen die zijn gedaan vóór de datum van beëindiging van dit Verdrag, blijven de voorgaande artikelen van kracht gedurende een tijdvak van vijftien jaar vanaf die datum.

4. Met inachtneming van de in het tweede lid van dit artikel genoemde termijn is het Koninkrijk der Nederlanden gerechtigd de toepassing van dit Verdrag ten aanzien van een deel van het Koninkrijk afzonderlijk te beëindigen.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekende vertegenwoordigers, daartoe naar behoren gemachtigd, dit Verdrag hebben ondertekend.

GEDAAN in Mexico-stad op dertien mei negentienhonderdachtennegentig in de Spaanse, de Nederlandse en de Engelse taal, zijnde de drie teksten gelijkelijk authentiek. In geval van verschil in interpretatie is de Engelse tekst doorslaggevend.

VOOR DE VERENIGDE
MEXICAANSE STATEN

Herminio Blanco Mendoza
Minister van Handel
en Industriële Ontwikkeling

VOOR HET KONINKRIJK
DER NEDERLANDEN

Hans Wijers
Minister van Economische
Zaken

PROTOCOL

Bij de ondertekening van het Verdrag tussen de Verenigde Mexicaanse Staten en het Koninkrijk der Nederlanden inzake de bevordering, aanmoediging en de wederzijdse bescherming van investeringen hebben de ondergetekende gevolmachtigden bovendien overeenstemming bereikt over de volgende bepalingen, die als een integrerend deel van genoemd Verdrag worden beschouwd.

Ad artikel 1, eerste lid

Voor de interpretatie van dit lid en met name het onder b vermelde, wordt de standaarddefinitie van directe buitenlandse investeringen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), alsmede eventuele verdere ontwikkelingen in dat opzicht, geldend op de datum waarop de investering werd gedaan, hierbij bij verwijzing opgenomen.

Ad artikel 1, tweede lid

Het feit dat bepaalde zaken niet onder de definitie van de term *Investeringen* vallen, doet geen afbreuk aan de rechten en verplichtingen die verband houden met die zaken.

Voor de toepassing van artikel 5 moeten alle uitstaande vorderingen van de onteigende investering bij de waardering worden betrokken.

Ad artikel 1, eerste lid, onder c en 1, derde lid, onder c

De term Atoezicht@ omvat niet toezicht via rechtspersonen die zijn opgericht in derde landen, maar uitsluitend toezicht via rechtspersonen die zijn opgericht op het grondgebied van een van de Verdragsluitende Partijen.

Ad artikel 3

Niettegenstaande het beginsel van nationale behandeling kan een Verdragsluitende Partij van een onderneming op haar grondgebied die het eigendom is van of onder toezicht staat van een onderdaan van de andere Verdragsluitende Partij eisen routine-informatie voor statistische doeleinden met betrekking tot de investering te verschaffen. De Verdragsluitende Partij die deze informatie eist, beschermt vertrouwelijke zakelijke informatie tegen elke openbaarmaking die de concurrentiepositie van de investering zou aantasten.

Ad artikel 4

In geval van ernstige problemen met de betalingsbalans of de dreiging daarvan kunnen de Verenigde Mexicaanse Staten de vrije overmaking van kapitaal uitsluitend ingevolge artikel 4, eerste lid, onder g, tijdelijk beperken gedurende een periode van maximaal twaalf maanden. De grondslag voor het opleggen van deze beperkingen dient billijk, non-discriminatoir en te goeder trouw te zijn.

Ad artikel 4, tweede lid

Voor de interpretatie van de laatste zin van dit lid wordt overeengekomen dat een Verdragsluitende Partij krachtens die zin noch maatregelen op een onredelijke wijze kan toepassen, noch een eis van verstaglegging kan aanwenden om een overmaking onnodig te vertragen.

Ad artikel 2, tweede lid, van de Bijlage

Een vermeende schending van dit Verdrag moet causaal verband houden met verlies of schade voor de onderdaan of de onderneming, wil de onderdaan in de positie verkeren om een vordering in te stellen tegen de gaststaat. Een dreigende schade hoeft zich niet te hebben voorgedaan voordat het geschil aan arbitrage kan worden onderworpen, maar moet zich hebben voorgedaan wil het gerecht terzake een beslissing kunnen nemen, behoudens in het geval van artikel negen, eerste lid, onder a. en d.

VOOR DE VERENIGDE
MEXICAANSE STATEN

Herminio Blanco Mendoza
Minister van Handel
en Industriële Ontwikkeling

VOOR HET KONINKRIJK
DER NEDERLANDEN

Hans Wijers
Minister van Economische
Zaken

BIJLAGE

Beslechting van geschillen tussen een Verdragsluitende Partij en een onderdaan van de andere Verdragsluitende Partij

Artikel een Begripsomschrijvingen

Voor de toepassing van deze Bijlage wordt verstaan onder:

onderdaan bij het geschil: een onderdaan die een vordering instelt krachtens dit Verdrag;

partij bij het geschil: de onderdaan bij het geschil of de Verdragsluitende Partij bij het geschil;

Verdragsluitende Partij bij het geschil: een Verdragsluitende Partij waartegen een vordering wordt ingesteld krachtens dit Verdrag;

partijen bij het geschil: de onderdaan bij het geschil en de Verdragsluitende Partij bij het geschil;

onderneming: een rechtspersoon van een Verdragsluitende Partij die het eigendom is van of onder toezicht staat van een onderdaan van de andere Verdragsluitende Partij;

ICSID: het Internationaal Centrum voor Beslechting van Investeringsgeschillen;

ICSID-Verdrag: het Verdrag inzake de beslechting van geschillen met betrekking

tot investeringen tussen Staten en onderdanen van andere Staten, dat op 18 maart 1965 te Washington werd ondertekend;

Verdrag van New York: het Verdrag van de Verenigde Naties over de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse scheids-rechterlijke uitspraken, dat op 10 juni 1958 te New York werd ondertekend;

Secretaris-Generaal: de Secretaris-Generaal van het ICSID;

scheidsgerecht: een scheidsgerecht dat is ingesteld krachtens artikel zes van deze Bijlage;

gerecht voor samengevoegde zaken: een scheidsgerecht dat is ingesteld krachtens artikel zeven van deze Bijlage; en

Arbitragereglement van de UNCITRAL: het arbitragereglement van de Commissie voor Internationaal Handelsrecht van de Verenigde Naties, op 15 december 1976 goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties.

Artikel twee

Beslechting van geschillen tussen een Verdragsluitende Partij en een onderdaan van de andere Verdragsluitende Partij

1. In deze Bijlage wordt een werkwijze vastgesteld voor de beslechting van investeringsgeschillen die ontstaan vanaf de datum van inwerkingtreding van het Verdrag.
2. Een onderdaan van een Verdragsluitende Partij kan, hetzij uit eigen hoofde, hetzij namens een onderneming van de andere Verdragsluitende Partij, een vordering aan arbitrage onderwerpen op basis van het feit dat de andere Verdragsluitende Partij een verplichting uit hoofde van dit Verdrag heeft geschonden, mits de onderdaan of zijn investering verlies of schade hebben geleden vanwege of voortvloeiend uit die schending.

3. Een onderdaan mag geen vordering instellen indien er meer dan drie jaar zijn verstreken vanaf de datum waarop de onderdaan voor het eerst kennisnam of kennis had behoren te nemen van de vermeende schending en van het verlies dat of de schade die hij heeft geleden.

4. Het is een onderneming niet toegestaan krachtens deze Bijlage een vordering aan arbitrage te onderwerpen.

5. Ingeval een onderdaan van het Koninkrijk der Nederlanden of diens onderneming een procedure aanspant voor een rechterlijke of administratiefrechtelijke instantie van de Verenigde Mexicaanse Staten met betrekking tot een maatregel die een schending van dit Verdrag zou zijn, mag het geschil slechts krachtens dit artikel aan arbitrage worden onderworpen, indien het bevoegde nationale gerecht geen uitspraak in eerste instantie heeft gedaan over de zaak ten principale. Het vorenstaande is niet van toepassing op administratieve procedures voor de administratieve autoriteiten die de maatregel uitvoeren die een schending zou inhouden.

6. Indien een onderdaan van een Verdragsluitende Partij een vordering aan arbitrage onderwerpt, is het noch de onderdaan, noch zijn onderneming toegestaan een procedure aan te spannen of voort te zetten voor een nationaal gerecht.

Artikel drie

Schikking van een vordering door middel van overleg en onderhandelingen

De partijen bij het geschil dienen eerst te trachten een vordering te schikken door middel van overleg of onderhandelingen.

Artikel vier

Onderwerpen van een vordering aan arbitrage

1. Mits er zes maanden zijn verstreken sinds de gebeurtenissen die aanleiding geven tot een vordering hebben plaatsgevonden, mag een onderdaan bij het geschil de vordering aan arbitrage onderwerpen krachtens:

- a) het ICSID-Verdrag, mits zowel de Verdragsluitende Partij bij het geschil als de Verdragsluitende Partij van de onderdaan partijen bij het Verdrag zijn;
- b) de Aanvullende Voorziening van het ICSID, mits ofwel de Verdragsluitende Partij bij het geschil ofwel de Verdragsluitende Partij van de onderdaan, maar niet beide, partij bij het ICSID-Verdrag is;
- c) het Arbitragereglement van de UNCITRAL.

2. De onderdaan bij het geschil legt de Verdragsluitende Partij bij het geschil ten minste negenlig dagen voordat de vordering wordt voorgelegd een schriftelijke kennisgeving over van het voornemen een vordering aan arbitrage te onderwerpen; deze kennisgeving kan niet eerder worden overgelegd dan nadat de eerste drie maanden van de in het eerste lid genoemde periode van zes maanden zijn verstreken.

3. De toepasselijke arbitrageregels zijn op de arbitrage van toepassing, behalve voor zover zij door deze Bijlage zijn gewijzigd.

Artikel vijf

Instemming met arbitrage

1. Elke Verdragsluitende Partij stemt ermee in dat een vordering

overeenkomstig de in deze Bijlage uiteengezette procedures aan arbitrage wordt onderworpen.

2. De in het eerste lid genoemde instemming en het aan arbitrage onderwerpen van een vordering door een onderdaan bij het geschil dienen te voldoen aan de eis van:

- a) Hoofdstuk II van het ICSID-Verdrag (het Werkterrein van het Centrum) en de Aanvullende Voorziening inzake schriftelijke instemming van de partijen;
- b) Artikel II van het Verdrag van New York inzake een schriftelijke overeenkomst;
- c) Artikel 1 van het Arbitragereglement van de UNCITRAL: ADe partijen bij een contract zijn schriftelijk overeengekomen@.

Artikel zes

Aantal scheidsmannen en benoemingsmethode

1. Tenzij de partijen bij het geschil anders overeenkomen, bestaat het scheidsgerecht uit drie scheidsmannen: één scheidsman benoemd door elke partij bij het geschil en de derde, de voorzitter, benoemd door de scheidsmannen.

2. De krachtens deze Bijlage benoemde scheidsmannen dienen ervaring te hebben in internationaal recht en investeringsaangelegenheden.

3. Indien een krachtens deze Bijlage ingesteld scheidsgerecht niet binnen negentig dagen na de datum waarop een vordering aan arbitrage is onderworpen, is samengesteld, hetzij omdat een van de partijen bij het geschil verzuimt een scheidsman

te benoemen, hetzij omdat de benoemde scheidsmannen geen overeenstemming kunnen bereiken over een voorzitter, kan elk der partijen bij het geschil de Secretaris-Generaal uitnodigen om de nog niet benoemde scheidsman of scheidsmannen naar zijn goeddunken te benoemen. Niettemin dient de Secretaris-Generaal, in geval van benoeming van de voorzitter, ervoor zorg te dragen dat genoemde voorzitter geen onderdaan is van de Verdragsluitende Partij bij het geschil, noch een onderdaan van de Verdragsluitende Partij van de onderdaan bij het geschil.

Artikel zeven Samenvoeging

1. Een krachtens dit artikel ingesteld gerecht voor samengevoegde zaken dient conform het Arbitragereglement van de UNCITRAL te worden geïnstalleerd en zijn gedingen in overeenstemming met die regels te voeren, tenzij in deze Bijlage anderszins is bepaald.

2. In de volgende gevallen zullen gedingen worden samengevoegd:

- a) wanneer een onderdaan bij het geschil een vordering voorlegt namens een onderneming die direct of indirect onder zijn toezicht staat en tegelijkertijd een andere onderdaan of andere onderdanen die participeren in maar geen toezicht uitoefenen op dezelfde onderneming, ten behoeve van zichzelf vorderingen voorleggen als gevolg van dezelfde schendingen; of
- b) wanneer twee of meer vorderingen die voortvloeien uit gemeenschappelijke juridische en feitelijke aangelegenheden aan arbitrage worden onderworpen.

3. Het gerecht voor samengevoegde zaken beslist onder welke jurisdictie de

vorderingen vallen en zal de vorderingen gezamenlijk beoordelen, tenzij het vaststelt dat de belangen van een van de partijen bij het geschil daardoor worden geschaad.

Artikel acht

Toepasselijk recht

1. Een krachtens deze Bijlage ingesteld scheidsgerecht dient overeenkomstig dit Verdrag en de toepasselijke rechtsregels over de voorgelegde geschillen te beslissen.

2. Een interpretatie van een bepaling in dit Verdrag die gezamenlijk door de Verdragsluitende Partijen is geformuleerd en overeengekomen, is bindend voor elk scheidsgerecht dat krachtens deze Bijlage wordt ingesteld. Indien de Verdragsluitende Partijen nalaten om binnen zestig dagen na de datum van het verzoek van een van de Verdragsluitende Partijen een interpretatie voor te leggen, beslist het scheidsgerecht over de zaak.

Artikel negen

Definitieve uitspraak

1. Wanneer een krachtens deze Bijlage ingesteld scheidsgerecht een definitieve uitspraak doet tegen een Verdragsluitende Partij, kan het scheidsgerecht in zijn uitspraak uitsluitend een of meer van de volgende sancties opleggen:

- a) een verklaring dat de Verdragsluitende Partij heeft nagelaten aan haar verplichtingen krachtens dit Verdrag te voldoen;
- b) schadevergoedingen in geld en eventuele rente;
- c) restitutie van eigendom, in welk geval in de uitspraak mag worden

bepaald dat de Verdragsluitende Partij bij het geschil een schadevergoeding in geld en eventuele rente mag betalen in plaats van de restitutie;

d) met instemming van de partijen bij het geschil, enige andere vorm van herstel.

2. Wanneer een vordering wordt ingesteld door een onderdaan namens een onderneming:

a) dient, wanneer de uitspraak restitutie van eigendom betreft, te worden bepaald dat de restitutie aan de onderneming moet plaatsvinden;

b) dient, wanneer de uitspraak vergoeding van schade in geld en eventuele rente betreft, te worden bepaald dat het bedrag aan de onderneming moet worden betaald.

3. In de uitspraak dient te worden bepaald dat deze wordt gedaan onverminderd de rechten die enig persoon met een rechtmatig belang zou kunnen hebben bij het herstel krachtens het toepasselijke nationale recht.

4. Een krachtens deze Bijlage ingesteld scheidsgerecht kan een Verdragsluitende Partij niet gelasten schadevergoeding als straf te betalen.

Artikel tien

Het definitieve karakter en de tenuitvoerlegging van een uitspraak

1. Een uitspraak die wordt gedaan door een krachtens deze Bijlage ingesteld scheidsgerecht is uitsluitend bindend voor de partijen bij het geschil, en uitsluitend met

betrekking tot de desbetreffende zaak.

2. Met inachtname van het derde lid van dit artikel en de toepasselijke revisieprocedure voor een tussentijdse uitspraak dient een partij bij het geschil zich onverwijld te schikken naar en te voldoen aan een uitspraak.

3. Een partij bij het geschil mag niet verzoeken om de tenuitvoerlegging van een definitieve uitspraak voordat:

- a) in geval van een definitieve uitspraak gedaan krachtens het ICSID-Verdrag:
 - i) er honderdtwintig dagen zijn verstreken vanaf de datum waarop de uitspraak werd gedaan en geen van de partijen bij het geschil om revisie of vernietiging van de uitspraak heeft verzocht; of
 - ii) revisie- of vernietigingsprocedures zijn afgerond; en
- b) in geval van een definitieve uitspraak krachtens de Aanvullende Voorziening van het ICSID of het Arbitragereglement van de UNCITRAL:
 - i) er drie maanden zijn verstreken vanaf de datum waarop de uitspraak werd gedaan en geen van de partijen bij het geschil een procedure is gestart met het oog op de revisie of vernietiging van de uitspraak; of
 - ii) een gerecht een verzoek om revisie of vernietiging van de uitspraak heeft afgewezen en er geen sprake is van verder beroep; of

- iii) een gerecht een verzoek om revisie of vernietiging van de uitspraak heeft toegewezen en de procedures zijn afgerond en er geen sprake is van verdor beroep.

4. Elke Verdragsluitende Partij draagt zorg voor de tenuitvoerlegging van een uitspraak op haar grondgebied.

5. Een onderdaan bij het geschil kan verzoeken om tenuitvoerlegging van een scheidsrechterlijke uitspraak krachtens het ICSID-Verdrag of het Verdrag van New York.

6. Voor de toepassing van artikel 1 van het Verdrag van New York wordt een vordering die krachtens deze Bijlage aan arbitrage wordt onderworpen, beschouwd als voortvloeiende uit handelsrechtelijke betrekkingen of transacties.

Artikel elf

Publicatie van een uitspraak

De definitieve uitspraak zal alleen worden gepubliceerd indien de partijen bij het geschil daar schriftelijk mee hebben ingestemd.

Artikel twaalf

Uitsluitingen

De bepalingen inzake de beslechting van geschillen van deze Bijlage zijn niet van toepassing op de resoluties die door een Verdragsluitende Partij om redenen van nationale veiligheid worden aangenomen.

[ENGLISH TEXT — TEXTE ANGLAIS]

AGREEMENT ON PROMOTION, ENCOURAGEMENT AND RECIPROCAL
PROTECTION OF INVESTMENTS BETWEEN THE UNITED MEXICAN
STATES AND THE KINGDOM OF THE NETHERLANDS

The United Mexican States and The Kingdom of the Netherlands, hereinafter referred to as "the Contracting Parties,"

Desiring to strengthen their traditional ties of friendship and to extend and intensify the economic relations between them particularly with respect to investments by the nationals of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party,

Recognizing that agreement upon the treatment to be accorded to such investments will stimulate the flow of capital and technology and the economic development of the Contracting Parties and that fair and equitable treatment of investment is desirable,

Have agreed as follows:

Article I
Definitions

For the purposes of this Agreement :

1. the term "investments" means every kind of asset and more particularly, though not exclusively:

a) movable and immovable property acquired in the expectation or used for the purpose of economic benefit or business purposes, as well as any other rights with respect to such property;

b) rights derived from shares, bonds and other kinds of interests in companies and joint ventures;

c) claims to money, to other assets or to any performance having an economic value, except for:

i) claims to money that arise solely from commercial contracts for the sale of goods or services;

ii) the extension of credit in connection with a commercial transaction, such as trade financing;

iii) credits with a maturity of less than three years,

by a national in the territory of a Contracting Party to a national in the territory of the other Contracting Party. However, the exception concerning credits with a maturity of less than three years, shall not apply to credits granted by a national of a Contracting Party to a legal person of the other Contracting Party that is owned or controlled, directly or indirectly, by the former national;

d) rights in the field of intellectual property, technical processes, goodwill and know-how;

- e) rights derived from a concession.
- 2. A payment obligation from, or the granting of a credit to a Contracting Party or a state enterprise is not considered an investment.
- 3. The term "nationals" shall comprise with regard to either Contracting Party:
 - a) natural persons having the nationality of that Contracting Party;
 - b) legal persons constituted under the law of that Contracting Party;
 - c) legal persons constituted under the law of the other Contracting Party but controlled, directly or indirectly, by natural persons as defined in (a) or by legal persons as defined in (b) above.
- 4. The term "territory" includes any area adjacent to the territorial sea which, under the laws of the State concerned, and in accordance with international law, is the exclusive economic zone or continental shelf of the State concerned, in which it exercises jurisdiction or sovereign rights.

Article 2
Promotion of Investment

With the aim to significantly increase bilateral investment flows,

- 1. Either Contracting Party shall, within the framework of its laws and regulations, promote economic cooperation through the protection in its territory of investments of nationals of the other Contracting Party. Each Contracting Party shall, subject to its right to exercise powers conferred by its laws or regulations, admit such investments.
- 2. The Contracting Parties may elaborate investment promotion documents and may provide each other with detailed information regarding:
 - a) investment opportunities;
 - b) the laws, regulations or provisions that, directly or indirectly, affect foreign investment including, among others, currency exchange and fiscal regimes, and
 - c) foreign investment statistics in their respective territories.

Article 3
Treatment

- 1. Each Contracting Party shall ensure fair and equitable treatment of the investments of nationals of the other Contracting Party and shall not impair, by unjustifiable or discriminatory measures, the operation, management, maintenance, use, enjoyment or disposal thereof by those nationals. Each Contracting Party shall accord to such investments full security and protection.
- 2. More particularly, each Contracting Party shall accord to such investments treatment which in any case shall not be less favourable than that accorded, in relevant like circumstances, either to investments of its own nationals or to investments of nationals of any third State, whichever is more favourable to the national concerned.

3. If a Contracting Party has accorded special advantages to nationals of any third State:

- a) by virtue of agreements establishing free trade zones, customs unions, economic unions, monetary unions or similar institutions;
- b) on the basis of interim agreements leading to such unions or institutions;
- c) under an agreement for the avoidance of double taxation: or,
- d) on the basis of reciprocity with regard to taxation;

that Contracting Party shall not be obliged to accord such advantages to nationals of the other Contracting Party.

4. Each Contracting Party shall observe any other obligation in writing, it has assumed with regard to investment in its territory by nationals of the other Contracting Party. Disputes arising from such obligations shall be settled under the terms of the contracts underlying the obligations.

5. If the provisions of law of either Contracting Party or obligations under international law existing at present or established hereafter between the Contracting Parties in addition to the present Agreement contain a regulation, whether general or specific, entitling investments by nationals of the other Contracting Party to a treatment more favourable than is provided for by the present Agreement, such regulation shall to the extent that it is more favourable prevail over the present Agreement.

Article 4
Transfers

1. The Contracting Parties shall guarantee the right that payments relating to an investment may be transferred. The transfers shall be made in a freely convertible currency, without restriction or delay. Such transfers include in particular, though not exclusively:

- a) profits, interest, dividends and other current income;
- b) funds necessary for the operation or expansion of the investment;
- c) additional funds necessary for the development of an investment;
- d) funds in repayment of loans;
- e) royalties or fees;
- f) earnings of natural persons;
- g) the proceeds of sale or liquidation of the investment;
- h) payments arising under Article 6.

2. Notwithstanding paragraph (1) above, a Contracting Party may delay or prevent a transfer through the equitable, non-discriminatory and good faith application of measures:

- a) to protect the rights of creditors,
- b) relating to or ensuring compliance with the law, and regulations:
 - i) on the issuing, trading and dealing in securities, futures and derivatives,
 - ii) concerning reports or records of transfers, or

c) in connection with criminal offences and orders or judgements in administrative and adjudicatory proceedings. However, such measures and their application shall not be used as a means of avoiding the Contracting Party's commitments or obligations under the Agreement.

Article 5
Expropriation and Compensation

1. Neither Contracting Party shall take any measures depriving, directly or indirectly, nationals of the other Contracting Party of their investments, unless:

- a) the measures are taken in the public interest and under due process of law,
- b) the measures are not discriminatory, and
- c) compensation is paid in accordance with paragraphs (2) to (4) of this Article.

2. Compensation shall be equivalent to the fair market value or, in the absence of such a value, to the genuine value of the expropriated investment immediately before the expropriation took place and shall not reflect any change in value occurring because the intended expropriation had become known earlier. Valuation criteria shall include the going concern value, asset value including declared tax value of tangible property, and other criteria, as appropriate, to determine the fair market value.

3. Compensation shall be paid without delay and be fully realizable.

4. The amount paid on the date of payment shall be no less than if the amount of compensation owed had been converted into a convertible currency in the international financial market on the date of expropriation, and this currency had been converted at the market rate of exchange prevailing on the date of valuation, plus the interest that had accrued at a normal commercial rate for such a currency from the date of expropriation until the date of payment.

Article 6
Compensation for Losses

Nationals of the one Contracting Party who suffer losses in respect of their investments in the territory of the other Contracting Party owing to acts of God, war or other armed conflict, revolution, state of national emergency, revolt, insurrection or riot shall be accorded by the latter Contracting Party treatment, as regards restitution, indemnification, compensation or other settlement, no less favourable than that which that Contracting Party accords to its own nationals or to nationals of any third State which is more favourable to the nationals concerned.

Article 7
Subrogation

If the investments of a national of the one Contracting Party are insured by a wholly privately owned and controlled insurance corporation (hereinafter referred to as "insurance corporation"), against non-commercial risks or otherwise give rise to payment of indemnity-

fication in respect of such investments under a system established by law, regulation or government contract, any subrogation of the insurance corporation to the rights of the said national pursuant to the terms of such insurance or under any other indemnity given shall be recognised by the other Contracting Party. Only the national or the insurance corporation shall be entitled to exercise such rights and to engage in a dispute with respect to those rights.

Article 8

*Settlement of Disputes between a Contracting Party and a national
of the other Contracting Party*

As regards the settlement of disputes between a Contracting Party and a national of the other Contracting Party, the provisions of the Schedule forming an integral part of this Agreement are applicable.

Article 9

Application

The provisions of this Agreement shall, from the date of entry into force thereof, also apply to investments which have been made before that date.

Article 10

Consultations

Either Contracting Party may propose to the other Contracting Party that consultations be held on any matter concerning the interpretation or application of the Agreement. The other Contracting Party shall accord sympathetic consideration to the proposal and shall afford adequate opportunity for such consultations.

Article 11

Settlement of Disputes between the Contracting Parties

1. Any dispute between the Contracting Parties concerning the interpretation or application of the present Agreement, which cannot be settled within a reasonable lapse of time by means of diplomatic negotiations, shall, unless the Contracting Parties have otherwise agreed, be submitted, at the request of either Contracting Party, to an arbitral tribunal, composed of three members. Each Contracting Party shall appoint one arbitrator and the two arbitrators thus appointed shall together appoint a third arbitrator as their chairman who is not a national of either Contracting Party.

2. If one of the Contracting Parties fails to appoint its arbitrator and has not proceeded to do so within two months after an invitation from the other Contracting Party to make such appointment, the latter Contracting Party may invite the President of the International Court of Justice to make the necessary appointment.

3. If the two arbitrators are unable to reach agreement, in the two months following their appointment, on the choice of the third arbitrator, either Contracting Party may invite the President of the International Court of Justice to make the necessary appointment.

4. If, in the cases provided for in the paragraphs (2) and (3) of this Article, the President of the International Court of Justice is prevented from discharging the said function or, is a national or either Contracting Party, the Vice-President shall be invited to make the necessary appointments. If the Vice-President is prevented from discharging the said function or is a national of either Contracting Party, the most senior member of the Court available who is not a national of either Contracting Party shall be invited to make the necessary appointments.

5. The tribunal shall decide on the basis of respect for the law. Before the tribunal decides, it may at any stage of the proceedings propose to the Contracting Parties that the dispute be settled amicably. The foregoing provisions shall not prejudice settlement of the dispute *ex aequo et bono* if the Contracting Parties so agree.

6. Unless the Contracting Parties decide otherwise, the tribunal shall determine its own procedure.

7. The tribunal shall reach its decision by a majority of votes. Such decision shall be final and binding on the Contracting Parties.

Article 12
Territorial Application

As regards the Kingdom of the Netherlands, the present Agreement shall apply to the part of the Kingdom in Europe, to the Netherlands Antilles and to Aruba, unless the notification provided for in Article 13, paragraph (1) provides otherwise.

Article 13
Entry into Force and Termination

1. The present Agreement shall enter into force on the first day of the second month following the date on which the Contracting Parties have notified each other in writing that their constitutionally required procedures have been complied with, and shall remain in force for a period of ten years.

2. Unless notice of termination has been given by either Contracting Party at least six months before the date of the expiry of its validity, the present Agreement shall be extended tacitly for periods of ten years, whereby each Contracting Party reserves the right to terminate the Agreement upon notice of at least twelve months before the date of expiry of the current period of validity.

3. In respect of investments made before the date of the termination of the present Agreement the foregoing Articles shall continue to be effective for a further period of fifteen years from that date.

4. Subject to the period mentioned in paragraph (2) of this Article, the Kingdom of the Netherlands shall be entitled to terminate the application of the present Agreement separately in respect of any of the parts of the Kingdom.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned representatives, duly authorised thereto, have signed the present Agreement.

Done at Mexico City on May thirteenth of nineteen ninety eight, in the Spanish, Netherlands, and English languages, the three texts being equally authentic. In case of difference of interpretation the English text will prevail.

For the United Mexican States:

HERMINIO BLANCO MENDOZA

Minister of Trade and Industrial Development

For the Kingdom of the Netherlands:

HANS WIJERS

Minister for Economic Affairs

PROTOCOL ON SIGNING THE AGREEMENT ON PROMOTION, ENCOURAGEMENT AND RECIPROCAL PROTECTION OF INVESTMENTS BETWEEN THE UNITED MEXICAN STATES AND THE KINGDOM OF THE NETHERLANDS

The undersigned plenipotentiaries have, in addition, agreed on the following provisions which shall be regarded as an integral part of the said Agreement

Ad Article I(1)

By way of interpretation of this paragraph and in particular of subparagraph (b) thereof, the benchmark definition of foreign direct investment of the Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) as well as any further development in that respect, as applicable on the date the investment was made, is hereby incorporated by reference.

Ad Article I(2)

The exclusion of certain items from the definition of the term "investment" is without prejudice to the rights and obligations connected with such items.

For the purposes of Article 5 all receivables of the investment expropriated must be taken into account when valuation is made.

Ad Article I(1) (c) and I(3) (c)

The term "controlled" shall not comprise control through legal persons constituted in third countries, but only control through legal persons constituted in the territory of either Contracting Party.

Ad Article 3

Notwithstanding the principle of national treatment, a Contracting Party may require an enterprise in its territory, owned or controlled by a national of the other Contracting Party, to provide routine information for statistical purposes concerning the investment. The Contracting Party requiring such information shall protect such business information that is confidential from any disclosure that would prejudice the competitive position of the investment.

Ad Article 4

In case of serious balance of payments difficulties or the threat thereof, the United Mexican States may limit temporarily, for a maximum period of twelve months, the free transfer of capital pursuant to Article 4(1) (g) only. These restrictions shall be imposed on an equitable, non-discriminatory and good faith basis.

Ad Article 4 (2)

By way of interpretation of the last sentence of this paragraph, it is agreed that under that sentence a Contracting Party can neither apply measures in an unreasonable manner, nor use a reporting requirement to unduly delay a transfer.

Ad Article Two (2) of the Schedule

An alleged breach of this Agreement must be casually linked to loss or damage to the national or enterprise for the national to have standing to bring a claim against the host state. The damage, while imminent, will not need to have been incurred before the dispute is ripe for arbitration, but it must have occurred in order for the tribunal to take the corre-

sponding decision, except in the case of Article Nine, paragraph (1), subparagraphs (a) and (d).

Done at Mexico City on May thirteenth of nineteen ninety eight, in the Spanish, Netherlands, and English languages, the three texts being equally authentic. In case of difference of interpretation the English text will prevail.

For the United Mexican States:

HERMINIO BLANCO MENDOZA
Minister of Trade and Industrial Development

For the Kingdom of the Netherlands:

HANS WIJERS
Minister for Economic Affairs

SCHEDULE

SETTLEMENT OF DISPUTES BETWEEN A CONTRACTING PARTY AND A
NATIONAL OF THE OTHER CONTRACTING PART

Article One
Definitions

For the purposes of this Schedule:

disputing national means a national that makes a claim under this Agreement;

disputing party means the disputing national or the disputing Contracting Party;

disputing Contracting Party means a Contracting Party against which a claim is made under this Agreement;

disputing parties means the disputing national and the disputing Contracting Party;

enterprise means a legal person of one Contracting Party owned or controlled by a national of the other Contracting Party;

ICSID means the International Centre for the Settlement of Investment Disputes;

ICSID Convention means the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States, done at Washington, March 18, 1965;

New York Convention means the United Nations Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards, done at New York, June 10, 1958;

Secretary-General means the Secretary-General of ICSID;

tribunal means an arbitration tribunal established under Article Six of this Schedule;

tribunal of consolidation means an arbitration tribunal established under Article Seven of this Schedule; and

UNCITRAL Arbitration Rules means the arbitration rules of the United Nations Commission on International Trade Law, approved by the United Nations General Assembly on December 15, 1976.

Article Two
Settlement of Disputes between a Contracting Party
and a national of the other Contracting Party

1. This Schedule establishes a mechanism for the settlement of investment disputes arising from the date the Agreement enters into force.

2. A national of a Contracting Party, either on its own or on behalf of an enterprise of the other Contracting Party, may submit a claim to arbitration based on the fact that the other Contracting Party has breached an obligation under this Agreement, provided the national or its investment have incurred a loss or damage by reason of, or arising out of that breach.

3. A national may not make a claim if more than three years have elapsed from the date on which the national first acquired, or should have first acquired, knowledge of the alleged breach and knowledge of the loss or damage suffered by it.

4. An enterprise may not submit a claim to arbitration under this Schedule.

5. In case a national of the Kingdom of the Netherlands or its enterprise initiates proceedings before any judicial or administrative tribunal of the United Mexican States with respect to a measure that is alleged to be a breach of this Agreement, the dispute may only be submitted to arbitration under this Article if the competent national tribunal has not rendered judgement in the first instance on the merits of the case. The foregoing does not apply to administrative proceedings before the administrative authorities executing the measure that is alleged to be a breach.

6. If a national of a Contracting Party submits a claim to arbitration, neither the national, nor its enterprise, may initiate or continue proceedings before a national tribunal. Article Three.

Article Three

Settlement of a Claim through Consultation and Negotiation

The disputing parties should first attempt to settle a claim through consultation or negotiation.

Article Four

Submission of a Claim to Arbitration

1. Provided that six months have elapsed since the events giving rise to a claim occurred a disputing national may submit the claim to arbitration under:

a) the ICSID Convention, provided that both the disputing Contracting Party and the Contracting Party of the national are parties to the Convention;

b) the Additional Facility Rules of ICSID, provided that either the disputing Contracting Party or the Contracting Party of the national, but not both, is a party to the ICSID Convention;

c) the UNCITRAL Arbitration Rules.

2. The disputing national shall deliver to the disputing Contracting Party written notice of the intention to submit a claim to arbitration at least ninety days before the claim is submitted; this notice could be submitted, at the earliest, after the first three months of the six months mentioned in paragraph 1 above have elapsed.

3. The applicable arbitration rules shall govern the arbitration except to the extent modified by this Schedule.

Article Five
Consent to Arbitration

1. Each Contracting Party consents to the submission of a claim to arbitration in accordance with the procedures set out in this Schedule.
2. The consent given by paragraph (1) and the submission by a disputing national of a claim to arbitration shall satisfy the requirement of:
 - a) Chapter II of the ICSID Convention (Jurisdiction of the Centre) and the Additional Facility Rules for written consent of the parties;
 - b) Article II of the New York Convention for an agreement in writing;
 - c) Article I of the UNCITRAL Arbitration Rules: "The parties to a contract have agreed in writing".

Article Six
Number of Arbitrators and Method of Appointment

1. Unless the disputing parties otherwise agree, the tribunal shall comprise three arbitrators, one arbitrator appointed by each of the disputing parties and the third, who shall be the presiding arbitrator, appointed by the arbitrators.
2. The arbitrators appointed under this Schedule, shall have experience in international law and investment matters.
3. If a tribunal established under this Schedule has not been constituted within ninety days from the date that a claim is submitted to arbitration, either because a disputing party fails to appoint an arbitrator or the appointed arbitrators are unable to agree on a presiding arbitrator, any of the disputing parties, may invite the Secretary General to appoint, at his discretion, the arbitrator or arbitrators not yet appointed. Nevertheless, the Secretary-General, in the case of the appointment of the presiding arbitrator, shall assure that the said presiding arbitrator is neither a national of the disputing Contracting Party, nor a national of the Contracting Party of the disputing national.

Article Seven
Consolidation

1. A tribunal of consolidation established under this Article shall be installed under the UNCITRAL Arbitration Rules and shall conduct its proceedings in accordance with those Rules, except as modified by this Schedule.
2. Proceedings will be consolidated in the following cases:
 - a) when a disputing national submits a claim on behalf of an enterprise that it controls directly or indirectly and, simultaneously, another national or nationals participating in the same enterprise, but not controlling it, submit claims on their own behalf as a consequence of the same breaches; or
 - b) when two or more claims are submitted to arbitration arising from common legal and de facto issues.

3. The tribunal of consolidation will decide the jurisdiction of the claims and will jointly review such claims, unless it determines that the interests of any disputing party are harmed.

*Article Eight
Governing Law*

1. A tribunal established under this Schedule shall decide the submitted issues in dispute in accordance with this Agreement and the applicable rules of law.

2. An interpretation jointly formulated and agreed by the Contracting Parties of a provision of this Agreement shall be binding on any tribunal established under this Schedule. If the Contracting Parties fail to submit an interpretation within sixty days from the date of the request of either Contracting Party, the tribunal shall decide the issue.

*Article Nine
Final Award*

1. Where a tribunal established under this Schedule makes a final award against a Contracting Party, the tribunal may only award, separately or jointly:

- a) a declaration that the Contracting Party has failed to comply with its obligations under this Agreement;
- b) monetary damages and any applicable interest;
- c) restitution of property, in which case the award may provide that the disputing Contracting Party may pay monetary damages and any applicable interest in lieu of restitution;
- d) with the agreement of the parties to the dispute, any other form of relief.

2. Where a claim is made by a national on behalf of an enterprise:

- a) an award of restitution of property shall provide that the restitution be made to the enterprise;
- b) an award of monetary damages and any applicable interest shall provide that the sum be paid to the enterprise.

3. The award shall provide that it is made without prejudice to any right that any person with a legal interest may have in the relief under applicable domestic law.

4. A tribunal established under this Schedule may not order a Contracting Party to pay punitive damages.

*Article Ten
Finality and Enforcement of an Award*

1. An award made by a tribunal established under this Schedule shall solely be binding for the disputing parties and only with respect to the particular case.

2. Subject to paragraph (3) of this Article and to the applicable review procedure for an interim award, a disputing party shall abide by and comply with an award without delay.

3. A disputing party may not seek enforcement of a final award until:
- a) in the case of a final award made under the ICSID Convention:
 - i) one hundred and twenty days have elapsed from the date the awards was rendered and no disputing party has requested revision or annulment of the award, or
 - ii) revision or annulment proceedings have been completed; and
 - b) in the case of a final award under the ICSID Additional Facility Rules or the UNCITRAL Arbitration Rules:
 - i) three months have elapsed from the date the award was rendered and no disputing party has commenced a proceeding to revise, set aside or annul the award, or
 - ii) a court has dismissed an application to revise, set aside or annul the award and there is no further appeal, or
 - (iii) a Court has allowed an application to revise, set aside or annul the award and the proceeding have been completed and there is no further appeal.
4. Each Contracting Party shall provide for the enforcement of an award in its territory.
5. A disputing national may seek enforcement of an arbitration award under the IC-SID Convention or the New York Convention.
6. For purposes of Article I of the New York Convention, a claim that is submitted to arbitration under this Schedule shall be considered arisen from a commercial relationship or transaction.

Article Eleven
Publication of an Award

The final award shall only be published if there is an agreement in writing between the disputing parties.

Article Twelve
Exclusions

The dispute settlement provisions of this Schedule shall not apply to the resolutions adopted by a Contracting Party for national security reasons.

[SPANISH TEXT — TEXTE ESPAGNOL]

**ACUERDO PARA LA PROMOCIÓN Y PROTECCIÓN RECÍPROCA DE LAS
INVERSIONES ENTRE LOS ESTADOS UNIDOS MEXICANOS Y EL REINO DE LOS
PAÍSES BAJOS**

Los Estados Unidos Mexicanos

y

el Reino de los Países Bajos,

en lo sucesivo "las Partes Contratantes",

DESEANDO fortalecer los tradicionales lazos de amistad y extender e intensificar las relaciones económicas entre ellos particularmente en relación a las inversiones de los nacionales de una de las Partes Contratantes en el territorio de la otra Parte Contratante,

RECONOCIENDO que el acuerdo sobre el tratamiento que habrá de darse a tales inversiones estimulará el flujo de capital, tecnología, y el desarrollo económico de las Partes Contratantes, así como que el trato justo y equitativo de las inversiones es deseable,

Han acordado lo siguiente:

ARTÍCULO 1

Definiciones

Para los fines del presente Acuerdo:

1. El concepto de "inversiones" comprende toda clase de activos, en particular, aunque no exclusivamente:

- a) la propiedad de bienes muebles e inmuebles adquiridos o utilizados con la expectativa de obtener un beneficio económico o con otros fines empresariales, así como otros derechos *in rem* relacionados con dicha propiedad;
- b) derechos derivados de acciones, bonos y cualquier tipo de participación en sociedades y joint-ventures;
- c) reclamaciones pecuniarias derivadas de otros activos o de cualquier otra prestación que tenga un valor económico, excepto:
 - i) reclamaciones pecuniarias que se deriven única y exclusivamente de contratos comerciales para la venta de bienes o servicios;
 - ii) el otorgamiento de créditos para financiar transacciones comerciales, tales como financiamiento al comercio;
 - iii) *créditos con duración menor de tres años,*

de un nacional en el territorio de una de las Partes Contratantes a un nacional en el territorio de la otra Parte Contratante. No obstante, la excepción relativa a los créditos con una duración menor de tres años, no aplicará a los créditos que un nacional de una de las Partes Contratantes otorgue a una persona jurídica de la otra Parte Contratante, siempre que ésta sea propiedad o esté controlada, directa o indirectamente, por el primero;
- d) derechos en el campo de la propiedad intelectual, procedimientos tecnológicos, prestigio y clientela (Good-will) y conocimientos técnicos (Know-how);

e) derechos derivados de concesiones.

2. La obligación de pago de, o el otorgamiento de un crédito a una Parte Contratante o a una empresa del Estado, no se considerará una inversión.

3. El concepto de "nacional" comprenderá, con relación a ambas Partes Contratantes:

- a) personas físicas que tengan la nacionalidad de una de las Partes Contratantes;
- b) personas jurídicas constituidas de acuerdo con las leyes de una de las Partes Contratantes;
- c) personas jurídicas constituidas de acuerdo con la ley de una de las Partes Contratantes que sean controladas, directa o indirectamente, por las personas físicas descritas en el inciso a) o las personas jurídicas descritas en el inciso b).

4. El concepto "territorio" incluye cualquier área adyacente al mar territorial que, de acuerdo con las leyes del Estado en cuestión y el derecho internacional, sea la zona económica exclusiva y la plataforma continental de dicho Estado, en la que ejerce derechos soberanos o tiene jurisdicción.

ARTÍCULO 2

Promoción de Inversiones

Con el ánimo de incrementar significativamente los flujos bilaterales de inversión,

1. Cada Parte Contratante deberá, dentro del marco de sus leyes y reglamentos, promover la cooperación económica a través de la protección de las inversiones en su territorio de nacionales de la otra Parte Contratante. Cada Parte

Contratante, sin menoscabo del derecho para ejercer las facultades que le confieran sus leyes o reglamentos, deberá admitir dichas inversiones.

2. Las Partes Contratantes podrán elaborar documentos para la promoción de la inversión y proveerán a la otra Parte Contratante de información detallada en relación con:

- a) oportunidades de inversión;
- b) leyes, reglamentos o disposiciones que, directa o indirectamente, afecten a la inversión extranjera, incluyendo entre otras, el régimen fiscal y de control de cambios; y
- c) estadísticas de inversión extranjera

en sus respectivos territorios.

ARTÍCULO 3

Tratamiento

1. Cada una de las Partes Contratantes garantizará un trato justo y equitativo a las inversiones de los nacionales de la otra Parte Contratante y no impedirá, a través de medidas injustificadas o discriminatorias, la operación, administración, mantenimiento, uso, disfrute o disposición de éstas que realicen dichos nacionales. Cada una de las Partes Contratantes otorgará plena protección y seguridad a dichas inversiones.

2. En particular, cada una de las Partes Contratantes otorgará a las inversiones un tratamiento, que en ningún caso deberá ser menos favorable que el otorgado, en circunstancias relevantes y similares, a las inversiones de sus propios

nacionales o a las inversiones de nacionales de un tercer Estado, cualquiera que sea más favorable para el nacional en cuestión.

3. Si una de las Partes Contratantes ha convenido en otorgar ventajas especiales a nacionales de cualquier tercer Estado:

- a) en virtud de acuerdos que establezcan zonas de libre comercio, uniones aduaneras, económicas o monetarias o instituciones similares;
- b) en base a acuerdos que rijan interinamente dichas uniones, instituciones u organizaciones;
- c) de conformidad con un acuerdo para evitar la doble tributación; o,
- d) sobre la base de reciprocidad en asuntos tributarios;

dicha Parte Contratante no estará obligada a conceder tales ventajas a los nacionales de la otra Parte Contratante.

4. Cada Parte Contratante observará cualquier otra obligación por escrito que haya asumido en relación a inversiones en su territorio por nacionales de la otra Parte Contratante. Las controversias surgidas respecto de dichas obligaciones, serán solucionadas únicamente de acuerdo a los términos contenidos en el contrato respectivo.

5. Si de las disposiciones legales de una de las Partes Contratantes, o de las obligaciones del Derecho Internacional al margen del presente Acuerdo, actuales o futuras que se establezcan entre las Partes Contratantes, resultare una regulación general o especial, en virtud de la cual deba concederse a las inversiones de los nacionales de la otra Parte Contratante un trato más favorable que el previsto en el

presente Acuerdo, dicha regulación prevalecerá sobre el presente Acuerdo, en cuanto sea más favorable.

ARTÍCULO 4

Transferencias

1. Las Partes Contratantes garantizarán el derecho a que los pagos relacionados con una inversión puedan ser transferidos. Las transferencias deberán realizarse en una divisa de libre convertibilidad, sin restricción o demora. Dichas transferencias incluyen en particular, aunque no exclusivamente:

- a) ganancias, intereses, dividendos, y otros ingresos corrientes derivados de la inversión;
- b) sumas necesarias para la operación o expansión de la inversión;
- c) sumas adicionales necesarias para el desarrollo de una inversión;
- d) sumas para la amortización de préstamos;
- e) regalías u honorarios;
- f) ganancias de personas físicas;
- g) productos de la venta o liquidación de la inversión;
- h) pagos a los que se refiere el Artículo 6.

2. No obstante lo dispuesto por el párrafo (1), una Parte Contratante podrá demorar o impedir la realización de transferencias mediante la aplicación equitativa, no discriminatoria y de buena fe de medidas:

- a) para proteger los derechos de los acreedores,
- b) relativas a, o para asegurar el cumplimiento de las leyes y reglamentos:
 - i) para la emisión, transmisión y negociación de valores, futuros y derivados,
 - ii) relativos a reportes o registros de transferencias, o
- c) relacionadas con infracciones penales y resoluciones en procedimientos administrativos o de adjudicación.

Sin embargo, tales medidas y su aplicación no deberán ser utilizadas como un medio para evadir el cumplimiento de las obligaciones de las Partes Contratantes contenidas en este Acuerdo.

ARTÍCULO 5

Expropiación e Indemnización

1. Ninguna de las Partes Contratantes podrá tomar medidas que priven, directa o indirectamente, a los nacionales de la otra Parte Contratante de sus inversiones, a menos que:

- a) las medidas sean tomadas por causa de utilidad pública y conforme a un debido proceso legal,

- b) las medidas no sean discriminatorias, y
- c) una indemnización sea pagada, conforme a los párrafos (2) y (4) de este Artículo.

2. La indemnización deberá ser equivalente al valor justo de mercado o, a falta de dicho valor, al valor real que tenga la inversión expropiada inmediatamente antes de que la expropiación se haya llevado a cabo, y no reflejará cambio alguno en el valor debido a que la intención de expropiar se haya conocido con anterioridad a la fecha de expropiación. Los criterios de valuación incluirán el valor corriente, el valor del activo incluyendo el valor fiscal declarado de bienes tangibles, así como otros criterios que resulten apropiados para determinar el valor justo de mercado.

3. El pago de la indemnización se hará sin demora y será completamente liquidable.

4. La cantidad pagada en la fecha de pago, no deberá ser inferior a la cantidad equivalente que por indemnización se hubiese pagado en la fecha de expropiación en una divisa de libre convertibilidad en el mercado financiero internacional, si esta divisa se hubiese convertido a la cotización de mercado vigente en la fecha de valuación, más los intereses que se hayan generado a una tasa comercial normal para dicha divisa desde la fecha de la expropiación hasta la fecha del pago.

ARTÍCULO 6

Indemnización por Pérdidas

Los nacionales de una de las Partes Contratantes que sufran pérdidas en sus inversiones en el territorio de la otra Parte Contratante por caso fortuito, guerra o conflicto armado, revolución, estado de emergencia nacional, motín, insurrección o

rebelión, no serán tratados por esta última, menos favorablemente que sus propios nacionales o nacionales de terceros Estados, lo que resulte más favorable, en lo referente a restituciones, indemnizaciones u otros pagos.

ARTÍCULO 7

Subrogación

Si las inversiones de un nacional de una de las Partes Contratantes están aseguradas por una institución aseguradora que sea propiedad y esté bajo control privado (en lo sucesivo "la aseguradora"), contra riesgos no comerciales o de otra manera se genere el pago de una indemnización con respecto a tales inversiones bajo un sistema establecido por ley, reglamento o contrato gubernamental, cualquier subrogación de la aseguradora en los derechos del nacional mencionado, conforme a los términos de dicha garantía o de acuerdo con cualquier otra indemnización dada, deberá ser reconocida por la otra Parte Contratante. Solamente el nacional o la aseguradora estarán facultados para ejercer dichos derechos y para interponer las reclamaciones respectivas.

ARTÍCULO 8

Solución de Controversias entre una de las Partes Contratantes y un nacional de la otra Parte Contratante

Con relación a la solución de controversias entre una de las Partes Contratantes y un nacional de la otra Parte Contratante, serán aplicables las disposiciones del Apéndice que forma parte integral del presente Acuerdo.

ARTÍCULO 9

Aplicación

Las disposiciones de este Acuerdo deberán aplicarse a partir de su fecha de entrada en vigor, también a las inversiones que se hayan realizado antes de esa fecha.

ARTÍCULO 10

Consultas

Cada una de las Partes Contratantes podrá proponer a la otra Parte Contratante que se lleven a cabo consultas en cualquier materia acerca de la interpretación o aplicación del Acuerdo. La otra Parte Contratante tomará en consideración la propuesta y dará oportunidad para que se lleven a cabo dichas consultas.

ARTÍCULO 11

Solución de Controversias entre las Partes Contratantes

1. Cualquier controversia entre las Partes Contratantes sobre la interpretación o aplicación del presente Acuerdo que no pudiere ser dirimida en un lapso de tiempo razonable a través de negociaciones diplomáticas, deberá, a menos de que las Partes Contratantes pacten lo contrario, y a petición de cualquiera de las Partes Contratantes, ser sometida a un tribunal arbitral compuesto por tres miembros. Cada Parte designará un árbitro y los dos árbitros nombrarán al tercero, quien será el presidente del tribunal arbitral y no deberá ser nacional de ninguna de las Partes Contratantes.

2. Si una de las Partes Contratantes no designase a su árbitro y no llevase a cabo ningún acto tendiente a su designación en un período de dos meses después de que la otra Parte le hubiere requerido para hacer esa designación, ésta última podrá

invitar al Presidente de la Corte Internacional de Justicia para que haga la designación necesaria.

3. En caso de que los dos árbitros designados por las Partes no lleguen a un acuerdo en un plazo de dos meses después de su designación respecto del nombramiento del tercer árbitro, cualquiera de las Partes Contratantes podrá invitar al Presidente de la Corte Internacional de Justicia para que lleve a cabo la designación necesaria.

4. Si en los casos previstos en los párrafos 2 y 3 de este Artículo, el Presidente de la Corte Internacional de Justicia está impedido para desempeñar la función mencionada o es nacional de cualquiera de las Partes Contratantes, el Vice-Presidente deberá ser invitado para hacer los nombramientos correspondientes. Si el Vice-Presidente está impedido para desempeñar la función mencionada o es nacional de cualquiera de las Partes Contratantes, corresponderá efectuar los nombramientos al miembro de la Corte que siga inmediatamente en el orden jerárquico y que no sea nacional de alguna de las Partes Contratantes.

5. El tribunal tomará sus decisiones en la base del respeto a la ley. Antes de que el tribunal emita su resolución, puede proponerse a cualquiera de las Partes Contratantes, en cualquier etapa del procedimiento una amigable composición de la controversia. Las disposiciones mencionadas se entenderán sin perjuicio de que la controversia se solucione *ex aequo et bono* si las Partes Contratantes así lo acuerdan.

6. Salvo que las Partes Contratantes acuerden lo contrario, el tribunal determinará su propio procedimiento.

7. El tribunal tomará sus decisiones por mayoría de votos. Sus decisiones serán definitivas y obligatorias para las Partes Contratantes.

ARTÍCULO 12

Ambito de Aplicación

Con respecto al Reino de los Países Bajos, el presente Acuerdo será aplicable al territorio del Reino en Europa, las Antillas Holandesas y en Aruba, salvo que la notificación prevista en el Artículo 13, párrafo 1 disponga algo distinto.

ARTÍCULO 13

Entrada en Vigor y Terminación

1. El presente Acuerdo entrará en vigor el primer día del segundo mes siguiente a la fecha en la que las Partes Contratantes se hayan notificado recíprocamente por escrito que sus requisitos constitucionales se han cumplido y deberá tener una vigencia por un período de diez años.

2. Salvo que alguna de las Partes Contratantes diera por terminado el Acuerdo y así lo notificare a la otra Parte seis meses antes de la fecha de terminación de su vigencia, el presente Acuerdo se prorrogará tácitamente por períodos de diez años, dentro de los cuales cada una de las Partes Contratantes se reservará el derecho de dar por terminado el Acuerdo, mediante previa notificación a la otra Parte Contratante que realice por escrito y con doce meses de anticipación a la fecha de terminación de cada período.

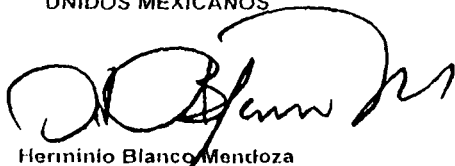
3. Con relación a las inversiones realizadas antes de la fecha de terminación del presente Acuerdo, sus disposiciones seguirán rigiendo respecto de dichas inversiones por un período posterior de quince años a la fecha de terminación.

4. Sujetándose al periodo mencionado en el párrafo 2 de este Artículo, el Reino de los Países Bajos tendrá la facultad de dar por terminada por separado la aplicación del presente Acuerdo con respecto a cualquiera de las partes del Reino.

En testimonio de lo cual, los representantes debidamente autorizados, han firmado el presente Acuerdo.

Hecho en la Ciudad de México, el trece de mayo de mil novecientos noventa y ocho, en idioma español, holandés e inglés, siendo los tres textos igualmente auténticos. En caso de diferencias en la interpretación, se estará a lo dispuesto por el texto en idioma inglés.

**POR LOS ESTADOS
UNIDOS MEXICANOS**

Hermínio Blanco Montoza
Secretario de Comercio y
Fomento Industrial

**POR EL REINO DE LOS
PAISES BAJOS**

Hans Wijers
Ministro de Asuntos
Económicos

PROTOCOLO

En el acto de la firma del Acuerdo para la Promoción y Protección recíproca de las Inversiones entre los Estados Unidos Mexicanos y el Reino de los Países Bajos, los plenipotenciarios designados, han acordado adicionar las siguientes disposiciones, que se considerarán como parte integral de dicho Acuerdo:

Ad Artículo 1 (1)

Para efectos de la interpretación de este párrafo y en particular del subpárrafo (b), la definición de inversión extranjera directa de la Organización para la Cooperación y el Desarrollo Económicos (OCDE), así como cualquier modificación en ese sentido como sea aplicable en la fecha en la que la inversión se lleve a cabo, queda incorporada a través de esta referencia.

Ad Artículo 1 (2)

La exclusión de ciertos aspectos de la definición de "inversión" se entenderá sin perjuicio de los derechos y obligaciones relacionados con los mismos.

Para efectos del Artículo 5, las cuentas pendientes por cobrar de la inversión expropiada deberán ser consideradas en el momento de hacerse la valuación.

Ad Artículo 1 (1) (c) y 1 (3) (c)

El concepto "controlada" no comprenderá el control ejercido a través de personas jurídicas constituidas en terceros Estados, sino solamente el control ejercido

por personas jurídicas constituidas en el territorio de cualquiera de las Partes Contratantes.

Ad Artículo 3

No obstante el principio de trato nacional, cualquiera de las Partes Contratantes podrá requerir a una sociedad que se encuentre en su territorio y sea propiedad o esté controlada por un nacional de la otra Parte Contratante, que proporcione información rutinaria referente a esa inversión para efectos estadísticos. La Parte Contratante que requiera la información protegerá la información que sea confidencial, de cualquier divulgación que pudiera perjudicar la situación competitiva de la inversión.

Ad Artículo 4

En caso de un desequilibrio fundamental de la balanza de pagos o de una amenaza del mismo, los Estados Unidos Mexicanos podrán limitar temporalmente por un período máximo de doce meses, la libre transferencia de capital únicamente conforme al Artículo 4 (1) (g). Estas restricciones se establecerán de forma equitativa, no discriminatoria y de buena fe.

Ad Artículo 4 (2)

Para efectos de interpretación del último enunciado de este párrafo, se ha acordado que, de conformidad con dicho enunciado, ninguna de las Partes Contratantes podrá aplicar medidas de una manera no razonable, ni utilizar un requerimiento de información para demorar indebidamente una transferencia.

Ad Artículo Dos (2) del Apéndice

Un supuesto incumplimiento de este Acuerdo debe estar causalmente ligado a una pérdida o daño para el nacional o sociedad para que el nacional tenga derecho de acción para iniciar una reclamación en contra del Estado receptor de la inversión. El daño, siendo inminente, no tendrá que haberse sufrido antes de que la controversia pueda someterse a arbitraje, pero deberá haber ocurrido para que el tribunal arbitral tome la decisión que corresponda, excepto en el caso del Artículo Nueve, párrafo 1, subpárrafos (a) y (d).

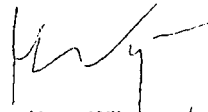
Hecho en la Ciudad de México, el trece de mayo de mil novecientos noventa y ocho, en idioma español, holandés e inglés, siendo los tres textos igualmente auténticos. En caso de diferencias en la interpretación, se estará a lo dispuesto por el texto en idioma inglés.

**POR LOS ESTADOS
UNIDOS MEXICANOS**

**Herminio Blanco Mendoza
Secretario de Comercio y
Fomento Industrial**

**POR EL REINO DE LOS
PAISES BAJOS**

**Hans Wijers
Ministro de Asuntos
Económicos**

APENDICE

**Solución de Controversias entre una Parte Contratante
y un nacional de la otra Parte Contratante**

**Artículo Uno
Definiciones**

Para los fines de este Apéndice:

nacional contendiente significa un nacional que entabla una reclamación en los términos dispuestos por el presente Acuerdo;

parte contendiente significa el nacional contendiente o la Parte Contratante contendiente;

Parte Contratante contendiente significa la Parte Contratante contra la cual se hace una reclamación en los términos dispuestos por el presente Acuerdo;

partes contendientes significa el nacional contendiente y la Parte Contratante contendiente;

sociedad significa una persona jurídica de una de las Partes Contratantes propiedad de o controlada por un nacional de la otra Parte Contratante;

CIADI significa el Centro Internacional de Arreglo de Diferencias Relativas a Inversiones;

Convenio de CIADI significa el Convenio sobre Arreglo de Diferencias Relativas a Inversiones entre Estados y Nacionales de otros Estados, celebrado en Washington el 18 de marzo de 1965;

Convención de Nueva York significa la Convención de Naciones Unidas sobre el Reconocimiento y Ejecución de las Sentencias Arbitrales Extranjeras, celebrada en Nueva York, el 10 de junio de 1958;

Secretario General significa el Secretario General de CIADI;

tribunal significa un tribunal arbitral establecido conforme al Artículo Seis de este Apéndice;

tribunal de acumulación significa un tribunal arbitral establecido conforme al Artículo Siete de este Apéndice; y

Reglas de Arbitraje de CNUDMI significa las reglas de Arbitraje de la Comisión de Naciones Unidas sobre Derecho Mercantil Internacional (CNUDMI), aprobadas por la Asamblea General de las Naciones Unidas, el 15 de diciembre de 1976.

Artículo Dos

Solución de controversias entre una Parte Contratante y un nacional de la otra Parte Contratante

1. Este Apéndice establece un mecanismo para la solución de controversias en materia de inversión que se susciten a partir de la entrada en vigor del presente Acuerdo.

2. Un nacional de una Parte Contratante podrá, por cuenta propia o en representación de una sociedad de la otra Parte Contratante, someter una reclamación a arbitraje cuyo fundamento sea el que la otra Parte Contratante ha violado una obligación establecida en el presente Acuerdo, siempre y cuando el nacional o su inversión hayan sufrido pérdidas o daños en virtud de la violación o a consecuencia de ella.

3. Un nacional no podrá presentar una reclamación si han transcurrido más de tres años a partir de la fecha en la cual el nacional tuvo conocimiento o debió haber tenido conocimiento de la presunta violación, así como de las pérdidas o daños sufridos.

4. Una sociedad no podrá someter una reclamación a arbitraje conforme a este Apéndice.

5. En caso de que un nacional del Reino de los Países Bajos o su sociedad inicie procedimientos ante cualquier tribunal judicial o administrativo de los Estados Unidos Mexicanos con respecto a una medida presuntamente violatoria de este Acuerdo, la controversia solamente podrá someterse a arbitraje conforme a este Artículo si el tribunal nacional competente no ha dictado sentencia de primera instancia sobre el fondo del asunto. Lo anterior no se aplica a procedimientos administrativos ante las autoridades administrativas que ejecuten la medida presuntamente violatoria de este Acuerdo.

6. Si un nacional de una de las Partes Contratantes somete una controversia a arbitraje, ni el nacional ni su sociedad, podrán iniciar o continuar procedimientos ante un tribunal nacional.

Artículo Tres

Solución de Controversias mediante Consulta y Negociación

Las partes contendientes intentarán primero dirimir la controversia por vía de consulta o negociación.

Artículo Cuatro
Sometimiento de la Reclamación a Arbitraje

1. Siempre que hayan transcurrido seis meses desde que tuvieron lugar los actos que motivan la reclamación, el nacional contendiente podrá someter la reclamación a arbitraje de acuerdo con:

- a) el Convenio de CIADI, siempre que tanto la Parte Contratante contendiente como la Parte Contratante del nacional sean partes del mismo;
- b) las Reglas del Mecanismo Complementario de CIADI, cuando la Parte Contratante contendiente o la Parte Contratante del nacional, pero no ambas, sean parte del mismo;
- c) las Reglas de Arbitraje de CNUDMI.

2. El nacional contendiente notificará por escrito a la Parte Contratante contendiente de su intención de someter una reclamación a arbitraje con una anticipación de por lo menos noventa días antes de presentar la reclamación; ésta notificación podrá ser presentada después de que hayan transcurrido, cuando menos, los primeros tres meses de los seis meses mencionados en el párrafo (1).

3. Las reglas de arbitraje aplicables regirán el arbitraje, salvo en la medida de lo modificado por este Apéndice.

Artículo Cinco

Consentimiento para someterse a Arbitraje

1. Cada una de las Partes Contratantes conviene en someter a arbitraje una reclamación de conformidad con los procedimientos establecidos en este Apéndice.
2. El consentimiento otorgado en el párrafo (1) y la presentación de una reclamación por el nacional contendiente deberán satisfacer el requisito de:
 - a) Capítulo II del Convenio del CIADI (Jurisdicción del Centro) y las Reglas del Mecanismo Complementario para el consentimiento escrito de las partes;
 - b) Artículo II de la Convención de Nueva York para un acuerdo por escrito;
 - c) Artículo I de las Reglas de Arbitraje de CNUDMI: "Las partes del contrato han convenido por escrito".

Artículo Seis

Número de Arbitros y Método de Nombramiento

1. A menos que las partes contendientes convengan otra cosa, el tribunal estará integrado por tres árbitros, un árbitro nombrado por cada una de las Partes contendientes y el tercero, quien será el presidente del tribunal arbitral, será designado por los árbitros de común acuerdo.
2. Los árbitros que se designen conforme a este Apéndice, deberán tener experiencia en Derecho Internacional y en materia de inversiones.

3. Si un tribunal establecido conforme a este Apéndice no ha sido constituido en un término de noventa días a partir de la fecha en que la reclamación fue sometida a arbitraje, ya sea porque una parte contendiente no designó árbitro o los árbitros designados no llegaron a un acuerdo en la designación del presidente del tribunal arbitral, cualquiera de las partes contendientes podrá invitar al Secretario General para que designe a su discreción, al árbitro o árbitros aún no designados. No obstante, el Secretario General, en el caso del nombramiento del presidente del tribunal, deberá asegurarse que dicho presidente no sea nacional de la Parte Contratante contendiente o nacional de la Parte Contratante del nacional contendiente.

Artículo Siete

Acumulación

1. Un tribunal de acumulación establecido conforme a este Artículo se instalará de acuerdo con las Reglas de Arbitraje de CNUDMI y procederá de conformidad con lo establecido en dichas Reglas, salvo lo dispuesto por este Apéndice.

2. Los procedimientos se acumularán en los siguientes casos:

- a) cuando un nacional contendiente presente una reclamación en representación de una sociedad que esté bajo su control directo o indirecto y, simultáneamente, otro u otros nacionales que tengan participación en la misma sociedad, pero sin tener el control de ésta, presenten reclamaciones por cuenta propia como consecuencia de las mismas violaciones; o
- b) cuando se sometan a arbitraje dos o más reclamaciones que planteen en común cuestiones de hecho y de derecho.

3. El tribunal de acumulación resolverá sobre la jurisdicción a la que habrán de someterse las reclamaciones y examinará conjuntamente dichas reclamaciones, salvo que determine que los intereses de alguna de las partes contendientes se ven perjudicados.

Artículo Ocho

Derecho Aplicable

1. Un tribunal establecido conforme a este Apéndice decidirá las controversias que se sometan a su consideración de conformidad con las disposiciones de este Acuerdo y las reglas aplicables de derecho.

2. Una interpretación que formulen de común acuerdo las Partes Contratantes sobre una disposición de este Acuerdo, será obligatoria para cualquier tribunal establecido de conformidad con este Apéndice. Si las Partes Contratantes no presentan su interpretación dentro de sesenta días a partir de la fecha de la solicitud de cualquiera de las Partes Contratantes, el tribunal decidirá la cuestión.

Artículo Nueve

Laudo Definitivo

1. Cuando un tribunal establecido conforme a este Apéndice dicte un laudo final desfavorable a una Parte Contratante, el tribunal sólo podrá otorgar, conjunta o separadamente:

- a) una declaración de que la Parte Contratante no ha cumplido con sus obligaciones de conformidad con este Acuerdo;
- b) daños pecuniarios y los intereses correspondientes;

- c) la restitución de la propiedad, en cuyo caso el laudo dispondrá que la Parte Contratante contendiente podrá pagar daños pecuniarios, más los intereses que procedan, en lugar de la restitución.
 - d) con el consentimiento de las partes contendientes, cualquier otra forma de resolución.
2. Cuando la reclamación la haga un nacional en representación de una sociedad:
- a) el laudo que prevea la restitución de la propiedad dispondrá que la restitución se otorgue a la sociedad;
 - b) el laudo que conceda daños pecuniarios y los intereses correspondientes dispondrá que la suma de dinero se pague a la sociedad.
3. El laudo proveerá que se dicta sin perjuicio de los derechos que cualquier persona con interés jurídico tenga sobre la reparación de los daños que haya sufrido, conforme a la legislación local aplicable.
4. Un tribunal establecido conforme a este Apéndice no podrá ordenar a una Parte Contratante el pago de daños que tenga carácter punitivo.

Artículo Diez
Definitividad y Ejecución del Laudo

1. Un laudo dictado por cualquier tribunal establecido conforme a este Apéndice será obligatorio sólo para las partes contendientes y solamente con respecto al caso concreto.

2. Conforme a lo dispuesto en el párrafo (3) de este Artículo y al procedimiento de revisión aplicable a un laudo provisional, una parte contendiente acatará y cumplirá el laudo sin demora.

3. La parte contendiente no podrá exigir el cumplimiento del laudo definitivo hasta que:

- a) en el caso de un laudo definitivo pronunciado conforme al Convenio del CIADI:
 - i) hayan transcurrido ciento veinte días desde la fecha del pronunciamiento del laudo y ninguna de las partes contendientes haya solicitado la revisión o anulación del mismo, o
 - ii) los procedimientos de revisión o anulación hayan concluido;
y
- b) en el caso de un laudo definitivo pronunciado conforme al Mecanismo Complementario del CIADI o las Reglas de Arbitraje de CNUDMI:
 - i) hayan transcurrido tres meses desde la fecha del pronunciamiento del laudo y ninguna de las partes

contendientes haya comenzado un procedimiento de revisión, para dejar sin efectos o anular el laudo, o

- ii) una Corte haya desestimado una solicitud para revisar, dejar sin efectos o anular el laudo y no exista ulterior recurso, o
- iii) una Corte haya autorizado una solicitud para revisar, dejar sin efectos o anular el laudo y el procedimiento haya concluido sin que exista ulterior recurso.

4. Cada una de las Partes Contratantes dispondrá la debida ejecución de un laudo en su territorio.

5. El nacional contendiente podrá recurrir a la ejecución de un laudo arbitral conforme al Convenio del CIADI o la Convención de Nueva York.

6. Para los efectos del Artículo 1 de la Convención de Nueva York, se considerará que la reclamación que se somete a arbitraje conforme a este Apéndice ha surgido de una relación u operación comercial.

Artículo Once

Publicación de un Laudo

El laudo definitivo se publicará únicamente en el caso de que exista acuerdo por escrito entre las partes contendientes.

Artículo Doce

Exclusiones

Las disposiciones sobre la solución de controversias de este Apéndice no se aplicarán a las resoluciones adoptadas por una de las Partes Contratantes por razones de seguridad nacional.

[TRANSLATION - TRADUCTION]

ACCORD RELATIF À LA PROMOTION, À L'ENCOURAGEMENT ET À LA
PROTECTION RÉCIPROQUE DES INVESTISSEMENTS ENTRE LES
ÉTATS-UNIS DU MEXIQUE ET LE ROYAUME DES PAYS-BAS

Les États-Unis du Mexique

et

le Royaume des Pays-Bas,

Ci-après dénommés « les Parties contractantes »,

Désireux de renforcer les liens traditionnels d'amitié, d'étendre et d'intensifier leurs relations économiques mutuelles, en particulier concernant les investissements effectués par des ressortissants d'une Partie contractante sur le territoire de l'autre Partie contractante,

Reconnaissant qu'un accord sur le traitement réservé à ces investissements stimulera les mouvements de capitaux et de technologies, ainsi que le développement économique des Parties contractantes et qu'un traitement juste et équitable des investissements est souhaitable,

Sont convenus de ce qui suit :

Article premier

Définitions

Aux fins du présent Accord :

I. Le terme « investissements » inclut tous les types d'avoirs et notamment mais non exclusivement :

a. les biens meubles et immeubles acquis ou utilisés à des fins économiques ou commerciales, ainsi que tous les autres droits réels concernant lesdits biens ;

b. les droits découlant d'actions, obligations et autres formes de participation dans des sociétés et des coentreprises ;

c. les créances monétaires et les droits à d'autres avoirs ainsi qu'à toute prestation ayant une valeur économique, à l'exception

i. des créances monétaires découlant uniquement de contrats commerciaux pour la vente de biens ou de services ;

ii. des crédits en rapport avec une transaction commerciale, par exemple le financement des transactions commerciales ;

iii. des crédits ayant une échéance inférieure à trois ans,

octroyés par un ressortissant sur le territoire d'une Partie contractante à un ressortissant sur le territoire de l'autre Partie contractante. Toutefois, l'exception concernant les crédits ayant une échéance inférieure à trois ans ne s'applique pas aux crédits accordés par un ressortissant d'une Partie contractante à une personne morale de l'autre Partie contractante qui appartient au premier ressortissant ou qui est effectivement contrôlée par ce dernier ;

d. les droits de propriété intellectuelle, les droits ayant trait aux procédés techniques au savoir-faire et aux fonds de commerce ;

e. les droits découlant d'une concession.

2. Une obligation de paiement découlant de l'octroi d'un crédit à une Partie contractante ou à une entreprise d'état n'est pas considérée comme un investissement.

3. Le terme « ressortissant » désigne, au regard de l'une ou l'autre Partie contractante :

a. les personnes physiques ayant la nationalité de ladite Partie contractante ;

b. les personnes morales constituées conformément à la législation de ladite Partie contractante ;

c. les personnes morales constituées conformément à la législation de l'autre Partie contractante mais contrôlées, directement ou indirectement, par des personnes physiques définies en a. ci-avant ou par les personnes morales définies en b. ci-avant.

4. Le terme « territoire » comprend toute zone adjacente aux eaux territoriales qui, selon la législation de l'État concerné et conformément au droit international constitue la zone économique exclusive ou le plateau continental de l'État concerné sur lesquels il exerce sa juridiction ou des droits souverains.

Article 2

Promotion des investissements

Dans le but d'accroître considérablement les flux bilatéraux d'investissement,

1. Chaque Partie contractante, dans le cadre de ses lois et règlements, encourage la coopération économique en protégeant sur son territoire les investissements des ressortissants de l'autre Partie contractante. Chaque Partie contractante, sous réserve de son droit d'exercer les pouvoirs conférés par ses lois et règlements, accepte lesdits investissements.

2. Les Parties contractantes peuvent mettre au point des documents relatifs à la promotion des investissements et se fournir mutuellement des renseignements détaillés concernant :

a. les possibilités d'investissement ;

b. les lois, règlements et dispositions affectant directement ou indirectement l'investissement étranger, y compris, notamment, en ce qui concerne le change et les régimes fiscaux ; et

c. les statistiques sur l'investissement étranger sur leurs territoires respectifs.

Article 3

Traitement

1. Chaque Partie contractante assure un traitement juste et équitable aux investissements de ressortissants de l'autre Partie contractante et n'entrave pas, par des mesures injustifiables ou discriminatoires, l'administration, la gestion, le maintien, l'utilisation, la

jouissance ou la cession de ces investissements par lesdits ressortissants. Chaque Partie contractante accorde à ces investissements une sécurité et une protection totales.

2. En particulier, chaque Partie contractante accorde à ces investissements un traitement qui, en tout état de cause, n'est pas moins favorable que celui qu'elle accorde dans des conditions semblables aux investissements de ses propres ressortissants ou à ceux de ressortissants de tout État tiers, le traitement le plus favorable à l'investissement concerné étant retenu.

3. Si une Partie contractante a accordé des avantages spéciaux aux ressortissants d'un État tiers :

a. en vertu d'accords établissant des zones de libre échange, des unions douanières, des unions économiques, des unions monétaires ou des institutions analogues ;

b. sur la base d'accords provisoires conduisant à de telles unions ou institutions ;

c. en vertu d'un accord visant à éviter la double imposition ; ou

d. sur la base de la réciprocité en ce qui concerne l'imposition ;

ladite Partie contractante n'est pas tenue d'accorder de tels avantages aux ressortissants de l'autre Partie contractante.

4. Chaque Partie contractante respecte toute autre obligation qu'elle peut avoir contractée en ce qui concerne les investissements sur son territoire par des ressortissants de l'autre Partie contractante. Les différends découlant desdites obligations seront réglés sur la base des conditions des contrats à l'origine des obligations.

5. Si les dispositions législatives de l'une ou l'autre des Parties contractantes ou les obligations relevant du droit international en vigueur ou convenues ultérieurement entre les Parties contractantes en sus du présent Accord, contiennent un règlement de caractère général ou spécifique, conférant aux investissements de ressortissants de l'autre Partie contractante un traitement plus favorable que celui qui est prévu par le présent Accord, ce règlement dans la mesure où il est plus favorable, prévaut sur le présent Accord.

Article 4 *Transferts*

1. Les Parties contractantes garantissent le droit de transférer les paiements résultant d'un investissement. Les transferts sont effectués dans une monnaie librement convertible, sans restriction ni retard. Ils incluent en particulier, mais non exclusivement :

a. les bénéfices, intérêts, dividendes et autres revenus courants ;

b. les fonds nécessaires à la gestion ou expansion de l'investissement ;

c. les fonds supplémentaires nécessaires au développement d'un investissement ;

d. les fonds reçus en remboursement de prêts ;

e. les redevances ou rétributions ;

f. les revenus de personnes physiques ;

g. le produit de la vente ou de la liquidation de l'investissement ;

h. tous paiements découlant de l'application de l'Article 6.

2. Nonobstant le paragraphe 1 qui précède, une Partie contractante pourra retarder ou empêcher un transfert par l'application équitable, sans discrimination et de bonne foi de mesures :

- a. visant à protéger les droits des créanciers,
- b. ayant trait ou garantissant l'application des lois et règlements :
 - i. en ce qui concerne l'émission, l'échange de valeurs, d'opérations à terme et produits dérivés ou les transactions y ayant trait,
 - ii. en ce qui concerne les rapports ou dossiers ayant trait aux transferts, ou
- c. en relation avec des infractions pénales et des décisions ou jugements s'agissant d'instances administratives ou de règlements judiciaires.

Toutefois, de telles mesures et leur application ne seront pas utilisées dans le but de circonscrire les engagements ou obligations de la Partie contractante en vertu de l'Accord.

Article 5

Expropriation et compensation

1. Aucune des Parties contractantes ne prend de mesures ayant pour effet de déposséder, directement ou indirectement, des ressortissants de l'autre Partie contractante de leurs investissements à moins que :

- a. les mesures ne soient prises pour cause d'intérêt public et avec toutes les garanties prévues par la loi,
- b. les mesures ne soient pas discriminatoires, et
- c. l'indemnité soit versée conformément aux paragraphes 2 à 4 du présent Article.

2. L'indemnité devra correspondre à la juste valeur marchande ou, en l'absence de cette dernière, à la valeur véritable de l'investissement immédiatement avant l'expropriation le concernant et ne tiendra compte d'aucun changement de valeur résultant du fait que l'expropriation envisagée était déjà connue. Les critères d'évaluation comprendront la valeur actuelle, la valeur de l'actif notamment la valeur fiscale déclarée des biens corporels, ainsi que tout autre critère applicable au calcul de la juste valeur marchande.

3. L'indemnité sera versée sans délai et sera pleinement réalisable.

4. Le montant versé à la date du paiement ne pourra être inférieur au montant de l'indemnité due si celui-ci avait été converti en une monnaie convertible sur le marché financier international à la date de l'expropriation, au taux de change en vigueur à la date de l'évaluation plus l'intérêt accumulé à un taux commercial normal pour ladite monnaie à partir de la date de l'expropriation et jusqu'à la date du paiement.

Article 6

Indemnisation de pertes

Les ressortissants d'une Partie contractante dont les investissements effectués sur le territoire de l'autre Partie subissent des pertes du fait d'un cas de force majeure, d'une guerre ou autre conflit armé, d'une révolution, d'un état d'urgence nationale, d'une révolte, d'une in-

surrection ou de troubles, bénéficient de la part de ladite Partie contractante, en ce qui concerne la restitution, l'indemnisation, le dédommagement ou tout autre règlement, d'un traitement qui n'est pas moins favorable que le traitement accordé par ladite Partie contractante à ses propres ressortissants ou aux ressortissants d'États tiers, en appliquant celui des deux traitements qui est le plus favorable aux ressortissants intéressés.

Article 7
Subrogation

Si les investissements d'un ressortissant d'une Partie contractante sont assurés par une compagnie d'assurance appartenant à des instances privées et sous leur contrôle (ci-après dénommée la « compagnie d'assurance »), contre les risques non commerciaux ou sont justifiables de toute autre manière du versement d'une indemnité en ce qui concerne lesdits investissements en vertu d'un régime institué par la loi, la réglementation ou un contrat public, toute subrogation de la compagnie d'assurance aux droits dudit ressortissant aux termes de cette assurance ou au titre de toute autre indemnité octroyée est reconnue par l'autre Partie contractante. Seul le ressortissant ou la compagnie d'assurance peuvent exercer lesdits droits et participer à un différend en ce qui concerne lesdits droits.

Article 8
Règlement des différends entre une Partie contractante
et un ressortissant de l'autre Partie contractante

En ce qui concerne le règlement des différends entre une Partie contractante et un ressortissant de l'autre Partie contractante, les dispositions de l'Annexe au présent Accord, laquelle fait partie intégrante de l'Accord en question, sont applicables.

Article 9
Application

Les dispositions du présent Accord s'appliquent à compter de la date de son entrée en vigueur et aux investissements effectués avant cette date.

Article 10
Consultations

Chaque Partie contractante peut proposer à l'autre Partie la tenue de consultations sur toutes questions concernant l'interprétation ou l'application de l'Accord. L'autre Partie examine avec bienveillance cette proposition et fournit les possibilités voulues de procéder à de telles consultations.

Article 11

Règlement des différends entre les Parties contractantes

1. Tout différend entre les Parties contractantes concernant l'interprétation ou l'application du présent Accord qui ne peut être réglé dans un délai raisonnable par voie de négociations diplomatiques est, à moins que les Parties n'en décident autrement, soumis à la demande de l'une ou l'autre Partie à un tribunal d'arbitrage composé de trois membres. Chaque Partie désigne un arbitre et les deux arbitres ainsi désignés nomment comme président du tribunal d'arbitrage un troisième arbitre qui n'est ressortissant d'aucune des Parties contractantes.

2. Si l'une des Parties contractantes n'a pas désigné son arbitre et n'a pas donné suite dans un délai de deux mois, à l'invitation à procéder à cette désignation, qui lui est adressée par l'autre Partie contractante, cette dernière peut demander au Président de la Cour internationale de Justice de procéder à la désignation nécessaire.

3. Si les deux arbitres ne peuvent se mettre d'accord sur le choix du troisième arbitre au cours des deux mois de leur désignation, l'une ou l'autre des Parties contractantes peut demander au Président de la Cour internationale de Justice de procéder à la désignation nécessaire.

4. Si, dans les cas prévus aux paragraphes 2 et 3 du présent Article, le Président de la Cour internationale de Justice est empêché de s'acquitter de cette tâche, ou s'il est un ressortissant de l'une ou l'autre des Parties contractantes, le Vice-Président est prié de procéder aux nominations nécessaires. Si le Vice-Président est empêché de s'acquitter de cette tâche ou s'il est un ressortissant de l'une ou l'autre des Parties contractantes, le membre de rang immédiatement inférieur de la Cour, qui n'est pas un ressortissant de l'une ou l'autre Partie contractante, est prié de procéder à la désignation nécessaire.

5. Le tribunal statue sur la base du respect du droit. Avant de se prononcer, le tribunal peut à toute étape de la procédure, proposer aux Parties de régler le différend à l'amiable. Les dispositions qui précèdent ne préjugent pas du règlement du différend *ex æquo et bono* si les Parties en conviennent.

6. Sauf si les Parties contractantes en décident autrement, le tribunal fixe lui-même sa procédure.

7. La décision du tribunal est prise à la majorité des voix. Cette décision est définitive et contraignante pour les Parties contractantes.

Article 12

Application territoriale

En ce qui concerne le Royaume des Pays-Bas, le présent Accord s'applique à la partie du Royaume située en Europe, aux Antilles néerlandaises et à Aruba, à moins que la notification prévue au paragraphe 1 de l'Article 13 n'en dispose autrement.

Article 13
Entrée en vigueur et dénonciation

1. Le présent Accord entre en vigueur le premier jour du deuxième mois qui suit la date à laquelle les Parties contractantes se sont notifiées par écrit l'achèvement des formalités constitutionnelles requises dans leurs pays respectifs, et il le demeure pendant dix ans.

2. Sauf si l'une des Parties contractantes avise l'autre de son intention de le dénoncer six mois au moins avant la date d'expiration de sa validité, le présent Accord est prorogé tacitement pour des périodes de dix ans, chaque Partie contractante se réservant le droit de le dénoncer moyennant un préavis d'au moins douze mois, avant la date d'expiration de la période de validité en cours.

3. En ce qui concerne les investissements effectués avant la date de dénonciation du présent Accord, les dispositions des articles qui précèdent demeurent en vigueur pendant une nouvelle période de quinze ans à partir de cette date.

4. Sous réserve de la période mentionnée au paragraphe 2 du présent Article, le Royaume des Pays-Bas est en droit de mettre fin aux dispositions du présent Accord pour toutes parties du Royaume séparément.

En foi de quoi les représentants soussignés, dûment autorisés à ce faire, ont signé le présent Accord.

Fait à Mexico le 13 mai 1998 en langues espagnole, néerlandaise et anglaise, les trois textes faisant également foi. En cas de divergence d'interprétation, le texte anglais prévaudra.

Pour les États-Unis du Mexique :
HERMINIO BLANCO MENDOZA
Ministre du Commerce et du développement industriel

Pour le Royaume des Pays-Bas :
HANS WIJERS
Ministre des Affaires économiques

PROTOCOLE

À l'occasion de la signature de l'Accord relatif à la promotion, l'encouragement et la protection réciproque des investissements entre les États-Unis du Mexique et le Royaume des Pays-Bas, les plénipotentiaires soussignés ont également adopté d'un commun accord les clauses ci-dessous qui font intégralement partie dudit Accord.

Ad Article 1(1)

Selon l'interprétation de ce paragraphe et en particulier de l'alinéa b., la définition de référence pour les investissements directs internationaux de l'Organisation de coopération et de développement économiques (OCDE) ainsi que tout nouvel élément dans ce domaine, applicable à la date à laquelle l'investissement est effectué, sont incorporés par référence.

Ad Article 1(2)

L'exclusion de certains éléments de la définition du terme « investissement » ne porte pas atteinte aux droits et obligations qui y sont attachés.

Aux fins de l'Article 5, toutes les sommes à recevoir au titre de l'investissement exproprié doivent être prises en compte lors de l'évaluation.

Ad Article 1(1) (c) et 1(3) (c)

L'expression « sous le contrôle » ne vise pas le contrôle exercé par l'intermédiaire de personnes morales constituées sur le territoire de l'une ou l'autre des Parties contractantes.

Ad Article 3

Nonobstant le principe du traitement national, une Partie contractante pourra exiger qu'une entreprise sur son territoire, appartenant à ou sous le contrôle d'un ressortissant de l'autre Partie contractante lui fournisse à des fins statistiques des renseignements d'usage concernant l'investissement. La Partie contractante requérant lesdits renseignements prendra les mesures nécessaires afin de protéger les renseignements en question qui sont confidentiels de toute divulgation susceptible de porter atteinte à la situation de concurrence de l'investissement.

Ad Article 4

En cas de graves difficultés ou de menace de difficultés de balance des paiements, les États-Unis du Mexique peuvent temporairement limiter le transfert libre de capitaux pour une période maximale de douze mois conformément à l'Article 4(1) (g) exclusivement. Ces restrictions sont appliquées sur une base équitable, non discriminatoire et de bonne foi.

Ad Article 4 (2)

Selon l'interprétation de la dernière phrase de ce paragraphe, il est entendu qu'en vertu de ladite phrase une Partie contractante ne peut appliquer des mesures d'une façon déraisonnable ni utiliser l'obligation de faire rapport pour retarder de façon indue un transfert.

Ad Article 2 (2) de l'Annexe

Le ressortissant intéressé ne sera habilité à formuler une plainte à l'encontre de l'état hôte que dans le cas où une violation présumée du présent Accord aura un lien de cause à effet avec la perte ou les préjudices subis par le ressortissant ou l'entreprise. Les préjudices, tout en étant imminents, peuvent être encourus après que le différend soit prêt à être soumis

à arbitrage, mais devra avoir eu lieu afin que le tribunal puisse prendre la décision adéquate, sauf dans le cas de l'Article 9, paragraphe 1, alinéas a. et d.

Fait à Mexico le 13 mai 1998 en langues espagnole, néerlandaise et anglaise, les trois textes faisant également foi. En cas de divergence d'interprétation, le texte anglais prévaudra.

Pour les États-Unis du Mexique :

HERMINIO BLANCO MENDOZA

Ministre du Commerce et du développement industriel

Pour le Royaume des Pays-Bas :

HANS WIJERS

Ministre des Affaires économiques

ANNEXE

Règlement des différends entre une Partie contractante et un ressortissant de l'autre Partie contractante

Article premier
Définitions

Aux fins de la présente Annexe :

l'expression « ressortissant contestant » s'entend d'un ressortissant qui dépose une plainte en vertu du présent Accord ;

l'expression « partie contestante » s'entend du ressortissant contestant ou de la Partie contractante contestante ;

l'expression « Partie contractante contestante » s'entend d'une Partie contractante contre laquelle une plainte est déposée en vertu du présent Accord ;

l'expression « parties contestantes » s'entend du ressortissant contestant et de la Partie contractante contestante ;

le terme « entreprise » s'entend d'une personne morale qu'un ressortissant de l'autre Partie contractante possède ou contrôle ;

le sigle « CIRDI » s'entend du Centre international pour le règlement des différends relatifs aux investissements ;

l'expression « Convention CIRDI » s'entend de la Convention pour le règlement des différends relatifs aux investissements entre États et ressortissants d'autres États, signée à Washington le 18 mars 1965 ;

l'expression « Convention de New York » s'entend de la Convention des Nations Unies pour la reconnaissance et l'exécution des sentences arbitrales étrangères, signée à New York le 10 juin 1958 ;

l'expression « Secrétaire général » s'entend du Secrétaire général du CIRDI ;

le terme « tribunal » s'entend d'un tribunal d'arbitrage établi selon l'Article 6 de la présente Annexe ;

l'expression « tribunal de jonction d'instances » s'entend d'un tribunal d'arbitrage établi selon l'Article 7 de la présente Annexe ; et

l'expression « Règles d'arbitrage de la CNUDCI s'entend des Règles d'arbitrage de la Commission des Nations Unies pour le Droit Commercial, approuvée par l'Assemblée générale des Nations Unies le 15 décembre 1976.

Article 2

*Règlement des différends entre une Partie contractante
et un ressortissant de l'autre Partie contractante*

1. La présente Annexe établit un mécanisme pour le règlement des différends en matière d'investissement postérieurs à la date d'entrée en vigueur du présent Accord.

2. Tout ressortissant d'une Partie contractante peut, en son nom ou au nom de l'entreprise de l'autre Partie contractante, soumettre à l'arbitrage une plainte fondée sur le manquement de l'autre Partie contractante à une obligation découlant du présent Accord, si le ressortissant ou son investissement ont subi une perte ou un préjudice en raison ou par suite de ce manquement.

3. Un ressortissant ne pourra pas soumettre une plainte à l'arbitrage si plus de trois ans se sont écoulés depuis la date à laquelle le ressortissant a eu ou aurait dû avoir connaissance du manquement présumé et de la perte ou du préjudice.

4. Une entreprise ne peut pas soumettre une plainte à l'arbitrage en vertu de la présente Annexe.

5. Dans le cas où un ressortissant du Royaume des Pays-Bas ou son entreprise entame une procédure devant tout tribunal judiciaire ou administratif des États-Unis du Mexique en ce qui concerne une mesure présumée constituer un manquement au présent Accord, le différend ne peut être soumis à l'arbitrage en vertu du présent Article que si le tribunal national compétent n'a pas rendu un arrêt de première instance concernant le bien-fondé de la plainte. Ce qui précède ne s'applique pas à l'instance administrative dont les autorités administratives appliquant la mesure qui est présumée être un manquement sont saisies.

6. Si un ressortissant d'une Partie contractante soumet une plainte à l'arbitrage, ni lui ni son entreprise ne sont autorisés à entamer ou poursuivre une instance devant un tribunal national.

Article 3

Règlement d'une plainte par la consultation et la négociation

Les parties contestantes devraient d'abord s'efforcer de régler une plainte par la consultation ou la négociation.

Article 4

Soumission d'une plainte à l'arbitrage

1. Lorsque six mois se sont écoulés depuis les événements ayant donné lieu à la plainte, un ressortissant contestant peut soumettre la plainte à l'arbitrage en vertu :

a. de la Convention CIRDI, à condition que la Partie contractante contestante et la Partie contractante du ressortissant soient parties à la Convention ;

b. du Mécanisme Supplémentaire du CIRDI, à condition que la Partie contractante contestante ou la Partie contractante du ressortissant, mais non les deux, soit partie à la Convention CIRDI ;

c. des Règles d'Arbitrage de la CNUDCI.

2. Le ressortissant contestant notifiera par écrit à la Partie contractante contestante son intention de soumettre une plainte à l'arbitrage 90 jours au moins avant la soumission de ladite plainte ; la notification ne pourra pas être soumise avant que les premiers trois mois des six mois mentionnés au paragraphe 1 se soient écoulés.

3. Les Règles d'arbitrage applicables régissent l'arbitrage, dans la mesure où elles ne sont pas modifiées par la présente Annexe.

Article 5

Consentement à la soumission d'un différend à l'arbitrage

1. Chaque Partie contractante donne son consentement à la soumission à l'arbitrage d'une plainte conformément aux procédures indiquées dans la présente Annexe.

2. Le consentement mentionné au paragraphe 1 ainsi que la soumission d'une plainte à l'arbitrage par un ressortissant contestant devront être conformes aux conditions stipulées :

a. au Chapitre II de la Convention CIRDI (Compétence du Centre) et du Règlement du Mécanisme Supplémentaire en ce qui concerne le consentement écrit des parties.

b. de l'Article II de la Convention de New York en ce qui concerne un accord écrit ;

c. de l'Article I du Règlement d'Arbitrage de la CNUDCI : « Les parties à un contrat sont convenues par écrit ».

Article 6

Nombre d'arbitres et méthode de désignation

1. À moins que les parties contestantes n'en disposent autrement, le tribunal sera composé de trois arbitres, chacune des parties contestantes en désignant un, le troisième, qui sera l'arbitre en chef, étant désigné par les arbitres.

2. Les arbitres désignés en vertu de la présente Annexe devront avoir de l'expérience en matière de droit international et d'investissement.

3. Si un tribunal établi en vertu de la présente Annexe n'a pas été constitué dans les 90 jours suivant la date à laquelle la plainte a été soumise à l'arbitrage, soit parce qu'une partie contestante n'a pas désigné son arbitre ou que les arbitres désignés ne peuvent se mettre d'accord sur un arbitre en chef, le Secrétaire général, à la demande d'une partie contestante, désignera à sa discrétion l'arbitre ou les arbitres non encore désignés. En cas de désignation de l'arbitre en chef, le Secrétaire général veillera à ce que ce dernier ne soit ressortissant ni de la Partie contractante contestante ni de la Partie contractante du ressortissant contestant.

Article 7

Jonction d'instances

1. Un tribunal de jonction d'instances établi en vertu du présent Article sera régi par les Règles d'Arbitrage de la CNUDCI et mènera ses procédures conformément auxdites Règles, dans la mesure où elles ne sont pas modifiées par la présente Annexe.

2. Il y aura jonction d'instances dans les cas suivants :

a. lorsqu'un ressortissant contestant soumet une plainte à l'arbitrage au nom d'une entreprise qu'il contrôle directement ou indirectement et que, simultanément, un ou plusieurs autres ressortissants ayant une part dans la même entreprise, mais ne la contrôlant pas, soumettent en leur nom des plaintes à l'arbitrage pour les mêmes manquements ; ou

b. lorsque deux ou plusieurs plaintes sont soumises à l'arbitrage en raison de points communs de fait et de droit.

3. Le tribunal de jonction d'instances décidera de sa compétence quant aux plaintes et en connaîtra ensemble, sauf s'il établit que cela porterait préjudice aux intérêts d'une partie contestante.

Article 8

Droit applicable

1. Un tribunal établi en vertu de la présente Annexe statuera en ce qui concerne les questions soumises à propos desquelles il y a un différend, conformément au présent Accord et aux autres règles applicables du droit international.

2. Toute interprétation d'une disposition du présent Accord faite et acceptée par les deux Parties contractantes liera tout tribunal établi en vertu de la présente Annexe. Si les Parties contractantes ne présentent pas une interprétation dans les 60 jours à compter de la date de la demande de l'une ou l'autre des Parties contractantes, le tribunal tranchera.

Article 9

Sentence finale

1. Un tribunal établi en vertu de la présente Annexe qui rend une sentence finale pourra accorder uniquement, de façon séparée ou combinée :

a. une déclaration selon laquelle la Partie contractante a manqué à ses obligations en vertu du présent Accord ;

b. des dommages pécuniaires et tout intérêt applicable ;

c. la restitution de biens, auquel cas la sentence autorisera la Partie contractante contestante à verser des dommages pécuniaires et tout intérêt applicable, en remplacement d'une restitution ;

d. avec l'accord des parties au différend, toute autre forme de réparation.

2. Lorsqu'une plainte émane d'un ressortissant au nom d'une entreprise :

a. en cas de restitution de biens, il sera précisé que la restitution devra être faite à l'entreprise ;

b. en cas de dommages pécuniaires et de tout intérêt applicable, il sera précisé que le paiement devra être fait à l'entreprise.

3. Il sera indiqué dans la sentence qu'elle est rendue sans préjudice de tout droit que toute personne pourrait avoir au redressement en vertu de la législation interne applicable.

4. Un tribunal établi en vertu de la présente Annexe ne pourra pas ordonner à une Partie contractante de payer des dommages intérêts punitifs.

Article 10
Irrévocabilité et exécution d'une sentence

1. Une sentence rendue par un tribunal établi en vertu de la présente Annexe n'aura force exécutoire qu'entre les parties contestantes et uniquement à l'égard de l'affaire considérée.

2. Sous réserve du paragraphe 3 du présent Article et de la procédure d'examen applicable dans le cas d'une sentence provisoire, les parties contestantes devront se conformer sans délai à une sentence.

3. Une partie contestante ne pourra demander l'application d'une sentence définitive avant :

a. dans le cas d'une sentence définitive prononcée en vertu de la Convention CIRDI :

- i. un délai de cent vingt jours à partir de la date à laquelle la sentence a été prononcée, aucune partie contestante n'ayant demandé que la sentence soit révisée ou annulée, ou
- ii. l'achèvement de la procédure de révision ou d'annulation ; et

b. dans le cas d'une sentence définitive prononcée en vertu du Règlement du Mécanisme Supplémentaire du CIRDI ou du Règlement d'Arbitrage de la CNUDCI :

- i. un délai de trois mois à partir de la date à laquelle la sentence a été rendue, aucune partie contestante n'ayant entamé une procédure de révision, d'assignation ou d'annulation de la sentence, ou

- ii. le rejet par un tribunal d'une demande de révision, d'assignation ou d'annulation de la sentence, et à défaut d'un appel, ou

- iii. l'autorisation accordée par un tribunal de modifier, assigner ou annuler la sentence, l'instance ayant été menée à bonne fin et en l'absence d'appel.

4. Chaque Partie contractante veillera à l'application d'une sentence sur son territoire.

5. Un ressortissant contestant pourra demander l'exécution d'une sentence arbitrale en vertu de la Convention CIRDI ou de la Convention de New York.

6. Aux fins de l'Article 1 de la Convention de New York, une plainte soumise à l'arbitrage en vertu de la présente Annexe sera réputée découler d'une relation ou d'une transaction commerciale.

Article 11
Publication d'une sentence

Une sentence définitive ne sera publiée qu'avec le consentement écrit des parties contestantes.

Article 12
Exclusions

Les dispositions de la présente Annexe relatives au Règlement des différends de la présente Annexe ne s'appliquent pas aux mesures adoptées par une Partie contractante pour des raisons de sécurité nationale.

